

เอกสารประกอบการบรรยาย วิชากฎหมายลักษณะละเมิด ครั้งที่ ๑ - ๔ โดย อ.ไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา

1

วิวัฒนาการกฎหมายละเมิด

- ในสมัยโบราณ ละเมิดยังมิได้แยกออกจากการกระทำความผิดอาญา ผู้ได้รับความเสียหายใช้วิธีการตอบโต้กันเองโดยปราศจากการควบคุมและไร้ขอบเขต จนนำไปสู่การแก้แค้นเกินกว่าความเสียหายที่ตนโดนกระทำ
- (๑) **หลักการแก้แค้น** ประมวลกฎหมายฮัมบูราปี อาศัยหลักกฎหมายตาลิโอ (Lex Talionis) ที่เรียกว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” หมายถึงทำผิดอย่างไรได้โทษอย่างนั้น เดิมถูกใช้เพื่อจำกัดให้คนล้างแค้นแบบไม่เกินเลย กฎหมายละเมิดจึงเริ่มมาจาก**หลักการแก้แค้น**
- (๒) **หลักการห้ามแก้แค้น** ต่อมารัฐห้ามมิให้มีการแก้แค้นกัน เกิดแนวคิดที่ว่า “อำนาจที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเป็นของรัฐแต่ผู้เดียว” ซึ่งเป็นที่มาของหลักความรับผิดชอบทางอาญา ส่วนผู้เสียหายมีแต่เพียงสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากผู้ทำละเมิดเท่านั้น

5/25/2020

2

- ปี ๔๕๐ ก่อนคริสตกักราช กฎหมายโรมันได้บัญญัติกฎหมายสิบสองโต๊ะ (The XII Tables) ขึ้นซึ่งรวมละเมิดกับคดีอาญาไว้ในโต๊ะที่ ๘ โดยบัญญัติให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดมีสิทธิจะเรียกให้ผู้ทำละเมิดชำระเงินค่าปรับให้แก่ตนตามอัตราที่กฎหมายกำหนดได้ (ปรากฏหลักว่า ผู้ทำละเมิดคือลูกหนี้ของผู้เสียหายทันทีที่ทำละเมิด) แม้จะมีการปรับให้ชำระเงินแก่ผู้เสียหาย แต่ก็เป็นการลงโทษ ไม่ใช่เยียวยาผู้เสียหายโดยคำนวณให้เหมาะสมกับความเสียหาย นอกจากนี้ ผู้ทำละเมิดอาจได้รับการลงโทษทางอาญาด้วย

5/25/2020

3

- ศตวรรษที่ ๖ อาณาจักรโรมันได้บัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นเป็นฉบับแรก (Corpus Juris Civilis) อันเป็นที่มาของละเมิดตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil law) ซึ่งบัญญัติให้ละเมิดเป็นหนึ่งอย่างหนึ่งในทางแพ่งที่จะต้องมีการชดเชยกันและแยกออกจากคดีอาญาที่มีมาแต่เดิม
- ประมวล Napoleon Code มี ม.๑๓๘๒ กำหนดความรับผิดในผลแห่งการกระทำเสียหายต่อบุคคลอื่นด้วยวิธีการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำละเมิดกับผู้เสียหายจึงมีความสัมพันธ์ในทางหนี้ อย่างเดียว เพื่อเยียวยาความเสียหายที่แท้จริง

- **ความรับผิดทางละเมิดจึงเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้**

5/25/2020

4

(๓) หลักเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม

- คดี Henley Case-Henley v Phillip Morris ผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งจากการสูบบุหรี่ ได้ฟ้องบริษัทบุหรี่เพื่อให้รับผิดชอบต่อความเจ็บป่วย
- คดี Liebeck v. McDonald's Restaurants ผู้เสียหายได้รับอันตรายจากกาแฟที่ร้อนจัดผิดปกติ
- คดี Donoghue v Stevenson [๑๙๓๒] โจทก์ซื้อน้ำขวดจากร้านค้า ซึ่งมีเศษซากสัตว์ตายในขวดน้ำ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์สามารถฟ้องผู้ผลิตได้ เพราะผู้ผลิตสินค้ามี duty of care แม้โจทก์กับผู้ผลิตจะไม่รู้จักกัน

5/25/2020

5

- ฎีกาที่ ๒๔๑๖/๒๕๖๑ แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ได้เป็นผู้จำหน่ายสินค้าหรือให้บริการต่างๆ ให้แก่ลูกค้าที่เข้ามาซื้อสินค้าหรือใช้บริการภายในศูนย์การค้าของจำเลยที่ ๑ โดยตรง แต่จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ประกอบการย่อมต้องให้ความสำคัญในด้านบริการต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของที่จอดรถซึ่งมีผลโดยตรงต่อจำนวนลูกค้า แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ได้แจกบัตรจอดรถ ไม่เรียกเก็บค่าบริการจอดรถ แต่จำเลยที่ ๑ ต้องคำนึงถึงและมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยของลูกค้าตามสมควร มิใช่ปล่อยให้ลูกค้าผู้มาใช้บริการต้องเป็นฝ่ายระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยเอาเอง จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ ดูแลรักษาทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ แต่ไม่ได้ว่าจ้างให้ดูแลรักษาทรัพย์สินของลูกค้า ทางเข้าและทางออกลานจอดรถไม่มีการมอบและคืนบัตรจอดรถ ไม่มีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำอยู่ คงมีแต่เพียงกล้องวงจรปิดติดตั้งไว้เพื่อบันทึกภาพรถเข้าและออก ซึ่งเห็นได้ว่าไม่สามารถป้องกัน ระวัง หรือยับยั้งการโจรกรรมรถยนต์ได้ ถือว่าจำเลยที่ ๑ ปล่อยปละละเลย งดเว้น ไม่สอดส่อง ตรวจตรา ดูแลรักษาความปลอดภัยบริเวณลานจอดรถตามหน้าที่ตามสมควร เป็นเหตุให้รถยนต์ซึ่งจอดอยู่ในลานจอดรถศูนย์การค้าของจำเลยที่ ๑ สูญหายไ้ไป เป็นการกระทำละเมิด

5/25/2020

6

ทฤษฎีความรับผิดเพื่อความเสียหาย

- (๑) ก่อนศตวรรษที่ ๑๙ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคล ในยุคแรกไม่พิจารณาถึงความนึกคิดภายในจิตใจของผู้กระทำ หรือการขาดความระมัดระวังของผู้กระทำ พิจารณาแต่เพียงว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว และสามารถที่จะทราบตัวผู้ก่อความเสียหาย ผู้นั้นต้องรับผิดในความเสียหายที่ตนก่อขึ้นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทหรือไม่ เพื่อให้สังคมมีความเป็นธรรมและสงบสุข
- ทฤษฎีรับภัย (théorie durisque) เห็นว่า เมื่อมนุษย์กระทำการใด ๆ ย่อมเป็นการเสี่ยงภัยที่อาจจะเป็นผลดีหรือร้ายก็ได้ จึงต้องรับผลแห่งการเสี่ยงภัยเมื่อเกิดภัยหรือความเสียหายขึ้น ดังนั้น บุคคลจะต้องรับผิดโดยเด็ดขาดเมื่อปรากฏว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลอันเนื่องมาจากการกระทำของตน โดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้นั้นจะมีความผิดหรือไม่

5/25/2020

7

ทฤษฎีความผิด (Theory of Fault)

- (๒) ต่อมาเกิดทฤษฎีความผิด (Theory of Fault) หรือความรับผิดที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด (Liability Based on Fault) เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาต่อมาจากทฤษฎีความรับภัย
- สำนักกฎหมายธรรมชาติเห็นว่า สิทธิเสรีภาพในความเป็นตัวตนของมนุษย์รวมถึงทรัพย์สินควรได้รับการยอมรับ ดังนั้น ในการล่วงละเมิดต่อสิทธิของบุคคลควรจะต้องถูกพิสูจน์อย่างเป็นธรรม ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าก่อความเสียหายจะต้องถูกพิสูจน์ว่าเป็นผู้มี “ความผิด” (Fault)
- ความผิดในที่นี้ คือ เป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)

5/25/2020

8

ทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability)

- (๓) ต่อมาเกิดแนวคิดหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (strict Liability) ตามทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) หรือทฤษฎีความรับผิดโดยไม่มีความผิด (Liability without Fault) หรือทฤษฎีความรับผิดโดยสมบูรณ์ (Absolute Liability)
- เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๙ โดยพิจารณาความรับผิดไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความรู้สึกนึกคิดภายในใจของผู้ก่อความเสียหายว่ามีเจตนา (Intention) หรือไม่
- สรุป เริ่มจาก (๑) ทฤษฎีรับภัย ----- (๒) Fault Theory : No Liability without Fault ----- (๓) strict liability

5/25/2020

9

ทฤษฎีข้อสันนิษฐานความรับผิด (Theory of Presumed Fault)

- เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งที่กำหนดให้เกิดข้อสันนิษฐานความรับผิด (Presumed Fault) เพื่อลดภาระของผู้เสียหายในการพิสูจน์ “ความผิด” ของผู้ก่อความเสียหาย เนื่องจากความนึกคิดภายในใจของผู้ก่อความเสียหายเป็นเรื่องที่ยากจะพิสูจน์ให้เห็นได้ว่ามีมุ่งหมายต่อผลแห่งความเสียหายนั้นหรือขาดความระมัดระวัง จึงให้ผู้ก่อความเสียหายมีความผิด แต่เป็นเพียงข้อสันนิษฐานเท่านั้น ผู้ก่อความเสียหายสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มี “ความผิด” กล่าวคือ มิได้มีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อนั่นเอง

5/25/2020

10

- วัตถุประสงค์ของกฎหมายละเมิด
- (๑) เดิม ลงโทษเพื่อแก้แค้น
- (๒) ต่อมา ยื้อวยาความเสียหายที่แท้จริง
- (๓) ปัจจุบันขยายหน้าที่ออกไปเป็นเครื่องมือสร้างบรรทัดฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ผู้อยู่ในสถานะที่ได้เปรียบหรือได้รับผลประโยชน์จากการนั้น เช่น ผู้ประกอบธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องมีมาตรฐานความระมัดระวังต่อประชาชนผู้รับบริการหรือผู้บริโภค

5/25/2020

11

- ความรับผิดทางละเมิดเกิดจาก
- (๑) การกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ สำหรับความรับผิดทางละเมิดที่ต้องการความผิด (ตาม Theory of Fault) พิจารณาความรับผิดชอบจากความนึกคิดภายในของตัวผู้ก่อความเสียหายว่ามุ่งหมายต่อผลแห่งความเสียหายนั้นหรือไม่หรือขาดความระมัดระวังอันควรหรือไม่)
- (๒) เป็นความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) สำหรับความรับผิดทางละเมิดที่ไม่ต้องการความผิด

5/25/2020

12

กฎหมายละเมิดไทย

- สมัยสุโขทัยและอยุธยา กฎหมายไทยได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ซึ่งกำหนดให้ผู้ปกครองแผ่นดินมีหน้าที่ลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำผิด และมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าทำขวัญให้แก่ผู้เสียหาย สมัยกรุงศรีอยุธยามีกฎหมายลักษณะโจร ห้ามเจ้าทุกขุนโจรมาลงโทษเอง และรัฐมีอำนาจเรียกค่าปรับ (ค่าปรับ) จากผู้กระทำละเมิด โดยส่งให้รัฐครึ่งหนึ่งและผู้เสียหายส่วนหนึ่ง ละเมิดตามกฎหมายสมัยเก่าจึงเป็นการให้เสียค่าปรับ อันมีลักษณะเป็นการลงโทษในทางอาญา
- ต่อมากรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ใช้คำว่า “ประทุษร้ายทางแพ่ง” เพื่อสร้างความคิดเกี่ยวกับก่อให้เกิดหนี้ตามกฎหมายแพ่ง มิใช่ความรับผิดชอบทางอาญา
- ต่อมา พ.ศ.๒๔๗๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ใช้คำว่า “ละเมิด”

5/25/2020

13

	ยุคแรก	ยุคที่สอง	ปัจจุบัน
แนวคิด	แก้แค้น	เยียวยาความเสียหาย	ความรับผิดชอบต่อสังคม
ทฤษฎี	ทฤษฎีรับภัย	ทฤษฎีความผิด (Theory of Fault)	ทฤษฎีความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict Liability)
พิสูจน์	ไม่ต้องมีเจตนาหรือประมาทเลินเล่อ	ต้องมีเจตนาหรือประมาทเลินเล่อ	ไม่ต้องมีเจตนาหรือประมาทเลินเล่อ

5/25/2020

14

เมื่อละเมิด เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ เพื่อเยียวยาความเสียหาย การจะเป็นละเมิดจึงต้องมีความเสียหายเกิดขึ้น

- มาตรา ๔๒๐ ...ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น
- ผู้ถูกละเมิดเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้เฉพาะกรณีที่ได้รับ ความเสียหาย
- ต้องเป็นความเสียหายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒๐ เท่านั้น (ฎีกาที่ ๔๐๔/๒๕๕๕)
- ความเสียหายอื่น เช่น ความวิตกกังวล ความโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายทางจิตใจอย่างอื่น ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวได้

5/25/2020

15

ความยินยอมทำให้ไม่เป็นละเมิด

- หลักความยินยอม (volenti non fit injuria) เมื่อให้ความยินยอมแล้วไม่ถือว่ามีความเสียหาย หรือความยินยอมของผู้เสียหายทำให้ไม่เป็นละเมิดเนื่องจากละเมิดเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและเกิดความเสียหายแก่บุคคล เมื่อถือว่าไม่มีความเสียหาย การกระทำนั้นจึงไม่เป็นละเมิด ผู้เสียหายจึงไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำที่ตนให้ความยินยอม ผู้กระทำสามารถอ้างความยินยอมของผู้เสียหายขึ้นปฏิเสธความรับผิดได้
- หลัก “volenti non fit injuria” ทำให้องค์ประกอบความรับผิดในทางละเมิดในส่วนของความเสียหายขาดไป

5/25/2020

16

การให้ความยินยอมอาจจะให้โดยตรงหรือโดยปริยายก็ได้

- (๑) ยินยอมให้แพทย์รักษา
- ฎีกาที่ ๕๐๐๙/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๒ ได้แจ้งข้อมูลและทางเลือกในการรักษาภาวะเนื้องอกที่มดลูกตามมาตรฐานของการรักษาให้แก่โจทก์โดยถูกต้องก่อนที่โจทก์จะตัดสินใจให้ความยินยอมในการรักษาด้วยวิธีดังกล่าว ถือว่าการที่จำเลยที่ ๒ ตัดมดลูกของโจทก์ออกตามความยินยอมให้รักษาของโจทก์นั้นไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์
- ฎีกาที่ ๖๐๙๒/๒๕๕๒ ความยินยอมของโจทก์ที่ให้จำเลยที่ ๓ ทำการรักษา แม้เป็นการแสดงออกให้จำเลยที่ ๓ กระทำต่อร่างกายของโจทก์ก็ตาม แต่หากการรักษาไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพแพทย์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายของโจทก์ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๓ ก็ต้องรับผิดชอบโจทก์

5/25/2020

17

- (๒) ยินยอมเล่นกีฬาต่าง ๆ ตามกติกา ย่อมมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ถือเป็นการให้ความยินยอมโดยปริยาย

5/25/2020

18

กฎหมายว่าด้วยละเมิดอยู่ในบรรพ ๒ ลักษณะ ๕
ตั้งแต่มาตรา ๔๒๐ ถึง ๔๕๒ และยังมี
พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐
พ.ร.บ. ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า
ที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๑

5/25/2020

19

พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๘ และมาตรา ๙

มาตรา ๘ ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเพื่อละเมิดหรือผิดสัญญาในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้อื่นอันเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตกลง ผู้ประกาศ ผู้แจ้งความ หรือของบุคคลอื่นซึ่งผู้ตกลง ผู้ประกาศ หรือผู้แจ้งความต้องรับผิดชอบด้วย จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไม่ได้

ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า เพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดในกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ซึ่งไม่เป็นโมฆะ ให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็น ธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

ความเสียหายอยู่บนหลักของข้อตกลง แต่ข้อตกลงมักไม่ได้เป็นไปตามความยินยอมของผู้สัญญา แต่เป็นเพราะผู้มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือโอกาสอาศัย
5/25/2020
หลักดังกล่าวเอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่ง

20

- ฎีกาที่ ๗๒๙๒/๒๕๔๓ มาตรฐานของความปลอดภัยในการจัดตั้งสระว่ายน้ำ จะต้องมีการรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์ในการช่วยชีวิต จำเลยเป็นเจ้าของสระว่ายน้ำเปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปโดยเก็บค่าบริการจากผู้มาใช้บริการก็ต้องยึดถือตามมาตรฐานนั้นด้วย ยิ่งก่อนหน้านี้นี้ก็มีผู้มาใช้บริการจมน้ำในสระว่ายน้ำของจำเลยมาแล้ว จำเลยยังควรต้องเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยให้มากขึ้น แต่จำเลยมิได้ปรับปรุงแก้ไข ถือว่าละเว้นปฏิบัติในสิ่งซึ่งตามวิสัยของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการสระว่ายน้ำควรต้องปฏิบัติ แม้จำเลยจะปิดประกาศไว้ที่สระว่ายน้ำว่าผู้มาใช้บริการสระว่ายน้ำ ผู้ปกครองของผู้มาใช้บริการสระว่ายน้ำจะต้องเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบด้วยตนเองก็ไม่ทำให้จำเลยพ้นจากความรับผิดชอบ เมื่อจำเลยไม่ระมัดระวังทำให้ไม่มีผู้เข้าช่วยเหลือเด็กชาย ภ. ซึ่งจมน้ำได้ทันทีและถูกต้อง ทั้งไม่มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่จะปฐมพยาบาล ทำให้สมองขาดออกซิเจนเป็นเวลานานจนสมองพิการจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลย

5/25/2020

21

มาตรา ๙ ความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายสำหรับการกระทำที่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จะนำมาอ้างเป็นเหตุยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบละเมิดมิได้

มาตรา ๘๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันกำหนดว่า ถึงแม้มีความยินยอม ของผู้เสียหาย ผู้กระทำอาจรับผิดชอบฐานละเมิดได้ถ้าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอันมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องผู้อื่น ซึ่งกฎหมายไทยได้นำหลักดังกล่าวมาบัญญัติไว้ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมพ.ศ.๒๕๔๐ (แต่ส่วนค่าเสียหาย ผู้เสียหายมีส่วนผิด ศาลก็ลดได้)

22

ฎีกาที่ ๙๗๙๗/๒๕๖๐ ที่จำเลยฎีกาในคดีส่วนแพ่งว่า เมื่อผู้เสียหายยินยอมให้จำเลยกระทำชำเรา จึงไม่เป็นละเมิด จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายนั้น ตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความชำเราแก่ผู้อื่นโดยไม่เกินสิบห้าปีซึ่งมิใช่ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษ...” แสดงว่า **กฎหมายคุ้มครองเด็กอายุน้อยเป็นกรณีพิเศษโดยไม่ให้ความสำคัญแก่ความยินยอมของเด็ก** ดังนั้น แม้ผู้เสียหายยินยอม การกระทำของจำเลยก็ยังเป็นละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

23

พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

- หลักการสำคัญ (ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ)
- (๑) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติให้ผู้เสียหายในทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำไปในทางปฏิบัติหน้าที่ ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากหน่วยงานรัฐโดยตรง แต่ห้ามมิให้ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่รัฐนั้น (ฎีกาที่ ๔๓๗๓/๒๕๕๘, ๓๔๖๒/๒๕๖๐) ต้องฟ้องหน่วยงาน (ฎีกาที่ ๕๒๐/๒๕๕๙, ๑๒๗๕๐/๒๕๕๘)
- (๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวเมื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วย **ความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง**

5/25/2020

24

- ฎีกาที่ ๑๒๙๗๙/๒๕๕๘ เจ้าพนักงานตำรวจนำตัวผู้เยาว์ส่งสถานพินิจฯ เป็นหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ไม่มี เจตนารับดูแลผู้เยาว์ เมื่อผู้เยาว์หลบหนีไปทำละเมิด เจ้าพนักงาน ตำรวจไม่ต้องรับผิดชอบเพราะไม่อยู่ในบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๐ ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่ต้องรับผิดชอบเพราะเป็นเพียงความ บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจไม่ได้ทำละเมิดโดย ตรงที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

5/25/2020

25

เอกชน มีสิทธิเลือก

- ๑. ยื่นคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงาน
- ๒. ฟ้องร้องต่อศาล
 - ๒.๑ ศาลยุติธรรม อายุความตาม ป.พ.พ. ๑๙๓/๓๐ (ฎีกาที่ ๕๓๘๔/๒๓๕๖๐ โจทก์ ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๒ เจ้าหน้าที่ ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ จึงไม่อาจนำกำหนดอายุความตาม ป. พ.พ. มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ แต่เป็นกรณีที่กฎหมายไม่ได้ กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงย่อมมีกำหนดอายุความสิบปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๓๐)
 - ๒.๒ ศาลปกครอง มีระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพ.ร.บ.จัดตั้งฯ

5/25/2020

26

พ.ร.บ.ความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.๒๕๕๑

- ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เป็นไปตามหลักความรับผิดเมื่อมีความผิด (Fault Theory) จึงเป็นการยากที่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคจะพิสูจน์ได้ เนื่องจากในปัจจุบันกระบวนการผลิตสินค้ามีความสลับซับซ้อน มีการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ สูงขึ้น ทั้งเป็นการยากที่จะตรวจพบว่าสินค้าใดเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

5/25/2020

27

- หลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict liability) หมายถึง การกำหนดความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ประกอบการจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ เพียงแต่สินค้านั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายผู้ประกอบการก็ต้องรับผิด แต่ก็มีข้อยกเว้นได้ในบางประการให้ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิด ซึ่งจะแตกต่างไปจากความรับผิดโดยเด็ดขาด (Absolute liability)
- มาตรา ๕ “ให้ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้ขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม”

5/25/2020

28

ละเมิด	อาญา
ผิดกฎหมาย (ไม่ว่ากฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา)	ต้องมีกฎหมายบัญญัติชัดเจน
เยียวยาความเสียหาย และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม	รักษาความสงบเรียบร้อย
ค่าสินไหมทดแทน	ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน
กองมรดกรับผิดชอบ	ผู้กระทำความผิดตาย สิทธินำคดีอาญามาฟ้อง ย่อมระงับ
เจตนา ประมาทเลินเล่อ	เจตนา ประมาท
ความยินยอมไม่เป็นละเมิด เว้นแต่เข้าพรบ. ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	ความยินยอมไม่เป็นข้อแก้ตัวหากขัดต่อความสงบเรียบร้อย

5/25/2020 29

เปรียบเทียบระหว่างละเมิดกับสัญญา

- (๑) ทั้งสัญญา (ลักษณะ ๒) และละเมิด (ลักษณะ ๕) ต่างอยู่ในบรรพ ๒ ว่าด้วยเรื่องหนี้ เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้
- (๒) ความเสียหาย การผิดสัญญาและการกระทำละเมิดนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย โดยความเสียหายในเรื่องละเมิดนั้นถือว่าเป็นความเสียหายต่อสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) ส่วนสิทธิตามสัญญานั้นเป็นบุคคลสิทธิ บุคคลสิทธิ คือ สิทธิที่ไ้ยืนยันกันได้เพียงระหว่างคู่สัญญานั้น ถ้าการกระทำนั้นกระทบต่อสิทธิเด็ดขาดก็ฟ้องมูลละเมิด แต่หากกระทบต่อบุคคลสิทธิก็ต้องฟ้องในมูลสัญญา

5/25/2020 30

- (๓) สัญญาและละเมิดจึงเป็นหนี้ในการเยียวยาความเสียหายเหมือนกัน
- ฎีกาที่ ๒๕๐๘/๒๕๓๐ การกระทำอย่างเดียวกันอาจเป็นทั้งละเมิดและผิดสัญญาด้วยในขณะเดียวกันได้
- ฎีกาที่ ๓๘๑๔/๒๕๒๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ รับขนส่งโจทก์ผู้โดยสารจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกจ้างจำเลยที่ ๑ ยกล้างของของโจทก์ให้แก่ผู้โดยสารอื่นไปโดยปราศจากความระมัดระวังทำให้โจทก์เสียหาย เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ด้วย จำเลยจึงอาจต้องรับผิดชอบทั้งในด้านสัญญาและละเมิดพร้อม ๆ กัน ซึ่งโจทก์มีสิทธิจะฟ้องอย่างไรก็ได้

5/25/2020

31

- (๔) ความสามารถในการก่อให้เกิดความรับผิด ละเมิดไม่พิจารณาเรื่องความสามารถ(บรรลุนิติภาวะ) แต่จะพิจารณาว่ารู้สำนึกในการกระทำหรือไม่ ซึ่งศาลฎีกาวางหลักไว้ว่า อายุ ๑๐ ขวบถือว่ารู้สำนึกในการกระทำแล้วจึงกระทำละเมิดก่อนนี้ได้ แต่ ๑๐ ขวบในทางสัญญาถือว่าเป็นผู้เยาว์ จึงไม่สามารถทำนิติกรรมก่อนนี้ได้ และเมื่อเปรียบเทียบกับในทางอาญา อายุต่ำกว่า ๗ ขวบไม่ต้องรับโทษ

5/25/2020

32

ละเมิด	สัญญา
บ่อนเกิดแห่งหนึ่ง	บ่อนเกิดแห่งหนึ่ง
เกิดความเสียหาย	เกิดความเสียหาย

5/25/2020 33

ละเมิด	สัญญา
นิติเหตุ ผู้กระทำไม่ได้ตั้งใจให้เกิดผลทางกฎหมาย	นิติกรรม ผู้กระทำตั้งใจให้เกิดผลทางกฎหมาย
เสียหายต่อ สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) คือ สิทธิที่ยืนยันและคุ้มครองคุณค่าความเป็นมนุษย์	เสียหายต่อบุคคลสิทธิ
พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด	ความเสียหายตามปกติหรือพฤติการณ์พิเศษที่คาดเห็นหรือควรจะคาดเห็น
มาตรา ๔๒๙ "บุคคลใดแม้ไร้ความสามารถ เพราะเหตุเป็นผู้เยาว์หรือวิกลจริต..."	ถูกจำกัดเรื่องความสามารถ
5/25/2020 ผิดนัดหนี้สิน ตามมาตรา ๒๐๖	ผิดนัดตามมาตรา ๒๐๔ 34

โครงสร้างตามกฎหมายลักษณะละเมิด

แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม

- ๑.ความรับผิดเพื่อละเมิดโดยแท้ (Fault Liability หรือ Liability in Tort)
- ๒.ความรับผิดเพื่อละเมิดที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)
- ๓.ความรับผิดเพื่อละเมิดอันความเสียหายที่เกิดจากสัต์ว์และสิ่งของ (Presumption of Fault หรือ Strict Liability)
- นอกจากนี้ยังมีกฎหมายเฉพาะเรื่องความรับผิดต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability)

5/25/2020

35

กลุ่มที่ ๑ ละเมิดจากการกระทำของตนเอง (Fault Liability) ประกอบด้วย

- มาตรา ๔๒๐ ละเมิดโดยแท้
- มาตรา ๔๒๑ การใช้สิทธิโดยไม่สุจริต เป็นบทขยายความคำว่าโดยผิดกฎหมาย
- มาตรา ๔๒๒ บทสันนิษฐานความผิด เป็นบทขยายความมาตรา ๔๒๐
- มาตรา ๔๒๓ ละเมิดโดยการกล่าวหรือไขข่าวเท็จ
- มาตรา ๔๒๔ ผู้รับจ้างกระทำละเมิด
- มาตรา ๔๓๒ ความรับผิดกรณีผู้ทำละเมิดหลายคน
-

5/25/2020

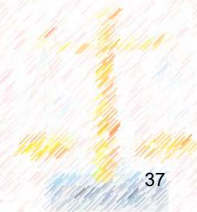
36

กลุ่มที่ ๒ ละเมิดที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)

- ประกอบด้วย
- มาตรา ๔๒๕ ละเมิดที่เกิดจากการกระทำของลูกจ้าง
- มาตรา ๔๒๖ สิทธิไล่เบี้ย
- มาตรา ๔๒๗ ละเมิดที่เกิดจากตัวแทน
- มาตรา ๔๒๙ ละเมิดที่เกิดจากผู้เยาว์หรือคนวิกลจริต
- มาตรา ๔๓๐ ละเมิดที่เกิดจากผู้อยู่ในความดูแล
- มาตรา ๔๓๑ สิทธิไล่เบี้ย

5/25/2020

37

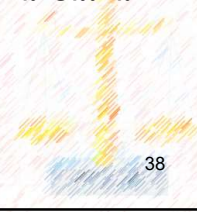

กลุ่มที่ ๓ ความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สิน (Presumption of fault /strict liability)

- มาตรา ๔๓๓ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะสัตว์
- มาตรา ๔๓๔ ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างชำรุด บกพร่อง
- มาตรา ๔๓๕ มาตรการป้องกัน
- มาตรา ๔๓๖ ความเสียหายอันเกิดจากสิ่งของตกหล่น
- มาตรา ๔๓๗ วรรคหนึ่ง ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล
- วรรคสอง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินอันตราย

5/25/2020

38

ความรับผิด	ละเมิดจากการกระทำของตนเอง โดยแท้ (Fault Liability)	ละเมิดจากการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)	ละเมิดจากสัตว์และสิ่งของ (Presumption of Fault หรือ Strict Liability)
ต้องพิสูจน์ความผิด	ม.๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔	ม.๔๓๐	
สันนิษฐานความผิด		ม.๔๒๙	ม.๔๓๓
ความรับผิดเด็ดขาด		ม.๔๒๕ ๔๒๗	ม.๔๓๔ ๔๓๖ ๔๓๗

๕/๒๕/๒๐๒๐ ๓๙

- มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทาละเมิดจาต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา ๔๒๐ ละเมิดโดยแท้ Fault + Damage + Causation

- หลักเกณฑ์ตามมาตรา ๔๒๐
- ๑. ผู้ใดกระทำโดยผิดกฎหมาย (Unlawfully) เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent) อันเป็นไปตามหลักความผิด (Fault)
- ๒. ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น (Damage)
- ๓. ความเสียหายนั้นเป็นผลเกิดจากการกระทำของผู้กระทำ คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล (Causation)

5/25/2020

41

จากแนวคิดตามทฤษฎีความผิด (Theory of Fault)
ทำให้ละเมิดตามบททั่วไปจะต้องเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย (unlawfully)

- Section ๔๒๓ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน กำหนดว่า A person who, intentionally or negligently, unlawfully injures the life (ต้นแบบของมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)
- การกระทำที่มีความผิด แบ่งเป็น ๒ ส่วน
- ๑. เป็นการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)
- ๒. การกระทำนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย(unlawfully)
- หากผู้กระทำมีสิทธิหรือมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย ตามสัญญา ตามคำพิพากษา หรือได้รับความยินยอมโดยชอบแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นละเมิด

5/25/2020

42

- ๑. ผู้ใดกระทำโดยผิดกฎหมาย (Fault)

๑.๑ ผู้ใด หมายถึง คน

๑.๒ กระทำ หมายถึง (๑) เคลื่อนไหวโดยรู้สำนึกในขณะที่กระทำ (๒) รวมถึงการงดเว้นในกรณีที่มึหน้าที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผลด้วย

(๒.๑) หน้าที่เกิดจากกฎหมาย (ดู ฎีกาที่ ๓๒๒๐/๒๕๕๓)

(๒.๒) หน้าที่เกิดจากสัญญา

(๒.๓) หน้าที่ที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนๆของตนเอง

(๒.๔) หน้าที่ที่เกิดจากความสัมพันธ์พิเศษ

๑.๓ ต่อบุคคลอื่น

๑.๔ โดยผิดกฎหมาย

5/25/2020

43

ผู้ใด

ผู้ใด หมายถึง คน อาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

- ฎีกาที่ ๘๙๓/๒๕๒๑ โจทก์ฟ้องจำเลยซึ่งเป็นนิติบุคคลว่าทำละเมิดต่อโจทก์ให้รับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ได้

ส่วนกรณีสัตว์หรือสิ่งของไปก่อให้เกิดความเสียหาย สัตว์หรือสิ่งของไม่ใช่ผู้ทำละเมิด แต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลอาจเป็นผู้ทำละเมิด

5/25/2020

44

ฎีกาที่ ๑๐๘๓/๒๕๓๓ แม้ไม่ได้ความว่าผู้ทำละเมิดเป็นใคร แต่เมื่อฟังได้ว่าผู้ทำละเมิดเป็นพนักงานหรือคนงานของจำเลยที่ ๑ ได้ทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติการงานของจำเลยที่ ๑ ตามหน้าที่ที่รับมอบหมาย พนักงานดังกล่าวถือได้ว่าเป็นผู้แทนอื่น ๆ ของจำเลยที่ ๑ เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ ก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๒๙ นิติบุคคลจะรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลได้กระทำให้เกิดความเสียหายหรือทำละเมิดขณะทำการตามหน้าที่และอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖

5/25/2020

45

(๒) กระทำ

กระทำ หมายถึง การเคลื่อนไหวโดยรู้สำนึก

หากเป็นการเคลื่อนไหวโดยไม่รู้สำนึกก็ไม่เป็นการกระทำ

เช่น เด็กทารก การหาว การละเมอ

อาการสะดุ้งผวาโดยสัญชาตญาณเพราะตกใจไร้สติ

อาการลมบ้าหมู

และหมายรวมถึง การงดเว้นการกระทำด้วย

แต่ต้องเป็นการงดเว้นไม่ทำการเมื่อมีหน้าที่ต้องทำเพื่อป้องกันผล

5/25/2020

46

ไม่ใช่หน้าที่บังคับ แต่เป็นดุลพินิจ

- ฎีกาที่ ๑๑๗๒/๒๕๔๒ จำเลยที่ ๒ ที่ห้ามไม่ให้อุปชฌาย์อุปสมบทให้โจทก์นั้น ไม่มีกฎหมายบังคับว่า ถ้าโจทก์จะบวชคณะสงฆ์จะต้องยอมให้บวช หรืออุปชฌาย์จะต้องบวชให้ ฉะนั้นจึงเป็นสิทธิของคณะสงฆ์และผู้เป็นอุปชฌาย์ที่จะยอมรับให้บวชหรือจะบวชให้หรือไม่ การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ และทั้งไม่เข้าตามมาตรา ๔๒๑, ๔๒๒ ด้วย

5/25/2020

47

ฎีกาที่ ๒๘๑๔/๒๕๑๗ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๒๔วรรคแรก ให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์ใช้ดุลพินิจสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต หรือสั่งเป็นประการอื่นตามความเหมาะสมแก่กรณีเป็นเรื่องๆ ไป ดังนั้น ที่จำเลยมีคำสั่งคำขอของโจทก์ว่า เห็นสมควรรอไว้ก่อนจนกว่าพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับใหม่จะประกาศใช้ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้นไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ และไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ มาตรา ๓๓ ที่ใช้บังคับอยู่ขณะนั้น

5/25/2020

48

ฎีกาที่ ๘๘๑/๒๕๔๕ ไม่มีบทกฎหมายในที่ว่า คนไทยจะถือกรรมสิทธิ์ที่ดินจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนก่อน หรือว่าจะมีกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนให้หน่วยงานนี้ยวชิตขวางการรับจดทะเบียนไว้ได้ตามอำเภอใจพระราชบัญญัติว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไข พ.ศ.๒๕๔๒ ก็ได้แต่เพียงบัญญัติให้บุคคลตามตำแหน่งหน้าที่ระบุไว้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้นตามประมวลกฎหมายเท่านั้น หาได้มีข้อความใดที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตการซื้อขาย หรือหน่วยงานนี้ยวชิตขวางการขอจดทะเบียนนิติกรรมของราษฎรไว้ได้ไม่ ตรงกันข้ามกลับมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๒๖ ระบุไว้อีกว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในทรัพย์สิน ฯลฯ ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย" ฉะนั้นการที่ราษฎรคนไทยขอให้ขายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ดำเนินการเพื่อทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินให้ตน แต่นายอำเภออ้างว่าผู้ร้องมีบิดาเป็นคนต่างด้าว จึงต้องทำการสอบสวน และส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินก่อนตามที่กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบไว้ โดยที่ปรากฏอยู่ตามคำพิพากษาของศาลแล้วว่า ผู้นั้นเป็นคนสัญชาติไทยนั้น ย่อมเป็นข้ออ้างที่ปราศจากมูลที่จะหน่วยงานนี้ยวชิตขวางการรับจดทะเบียนนิติกรรมเสียเลย การกระทำของนายอำเภอจึงเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นการกระทำละเมิด และจะอ้างว่า มีบุคคลอื่นใช้ให้ทำก็ทำให้พ้นจากความรับผิดชอบ และระเบียบของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวหากจะมีจริงก็มีใช้กฎหมาย และไม่มีกฎหมายอันใดให้อำนาจให้ออกระเบียบเช่นนั้นได้ฉะนั้นจะใช้บังคับแก่ประชาชนจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่เขานั้น ไม่ได้

49

ฎีกาที่ ๑๖๑๗/๒๕๑๙ เมื่อประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๔ ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะสอบสวนคู่กรณีในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมได้ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดได้สอบสวนโจทก์ ก่อนที่จะดำเนินการจดทะเบียนนิติกรรมซื้อขายที่พิพาทให้ จึงเป็นการกระทำชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อปรากฏจากการสอบสวนตามถ้อยคำของโจทก์เองว่า โจทก์มีภริยาเป็นคนสัญชาติจีนซึ่งเป็นคนต่างด้าว อยู่กันมานานนับถึง ๑๒ คน แล้ว และโจทก์ก็ซื้อที่พิพาทเพื่อปลูกบ้านอยู่จึงเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินควรเชื่อได้ว่าโจทก์จะซื้อที่ดินพิพาทเพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าว ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเอก ได้บันทึกเรื่องเสนอกรมที่ดินจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ได้เสนอต่อไปยังกระทรวงมหาดไทยจำเลยที่ ๕ เพื่อพิจารณา จึงเป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๔ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อจำเลยที่ ๕ โดยรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาและมีคำสั่งไม่อนุมัติให้มีการจดทะเบียนนิติกรรมซื้อขายที่พิพาท คำสั่งเช่นนี้จึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ปฏิบัติการดังกล่าวโดยเจตนาถ่วงล่าช้าโจทก์ การกระทำตามอำนาจหน้าที่ของจำเลยจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

50

หน้าที่ที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันผล

๑. หน้าที่ที่เกิดจากกฎหมายบัญญัติ

๒. หน้าที่ที่เกิดจากสัญญา

๓. หน้าที่ที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน

๔. หน้าที่ที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางข้อเท็จจริงระหว่างผู้ดเว้นกับผู้เสียหาย

5/25/2020

51

- ๑. หน้าที่ตามกฎหมาย
- (๑.๑) อาคารชุด
- ฎีกาที่ ๔๔๔๓/๒๕๔๓ พรบ. อาคารชุดฯ ให้เจ้าของห้องชุดใช้สิทธิในห้องชุดได้ตามสิทธิของตน แต่ทรัพย์สินส่วนกลางถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์รวมระหว่างเจ้าของห้องชุดซึ่งมีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันทั้งกฎหมายและข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดล้วนกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ ต้องดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลาง เมื่อสาเหตุที่น้ำท่วมห้องชุดของโจทก์เพราะน้ำฝนเอ่อล้นจากท่อรับน้ำภายในอาคารชุดเนื่องจากท่อรวมรับน้ำอุดตัน ซึ่งจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ดูแลให้ท่อระบายน้ำระบายน้ำได้ตลอดเวลา แม้โจทก์มิได้นำสืบว่าเหตุใดท่อน้ำจึงอุดตันและจำเลยที่ ๑ ได้กระทำการอย่างไรกับสิ่งอุดตันนั้นหรือบริเวณที่อุดตันนั้นไม่อาจตรวจพบได้โดยง่าย ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ แล้ว เพราะจำเลยที่ ๑ ได้เก็บเงินค่าดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลาง แล้วว่าจ้างบริษัทเอกชนมาทำหน้าที่แทน เมื่อบริษัทดังกล่าวละเว้นหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อปล่อยให้ท่อระบายน้ำอุดตันจนน้ำท่วมห้องชุดของโจทก์ ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

52

- ฎีกาที่ ๓๒๒๐/๒๕๕๓ การกระทำอันเป็นละเมิดนั้นต้องเป็นการประทุษกรรมต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำ หรือที่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ **การละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้กระทำหรือตนไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องกระทำนั้นหาเป็นละเมิดไม่** เมื่อนิติบุคคลอาคารชุดมีหน้าที่จัดการและดูแลเฉพาะทรัพย์สินส่วนกลางซึ่งหมายถึง ส่วนของอาคารชุดที่มีใช้ห้องชุด ที่ดินที่ตั้งอาคารชุดและที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีไว้เพื่อใช้เพื่อประโยชน์ร่วมกันสำหรับเจ้าของร่วมตาม พ.ร.บ.อาคารชุดฯ มาตรา ๔ วรรคสามเท่านั้น นิติบุคคลอาคารชุดจึงไม่มีหน้าที่ดูแลรักษาห้องชุดซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลตามมาตรา ๔ วรรคสองแต่อย่างใด ดังนั้นการที่พนักงานรักษาความปลอดภัยของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ มิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลตรวจตราอาคารชุดโดยใกล้ชิดและมีคนร้ายเข้าไปลักทรัพย์ในห้องชุดของโจทก์จึงถือไม่ได้ว่าการลักทรัพย์เกิดจากการที่จำเลยที่ ๑ งดเว้นหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

53

- (๑.๒) โรงพยาบาล
- ฎีกาที่ ๑๑๓๓๒/๒๕๕๕ จำเลยเป็นผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล บุตรของโจทก์ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ที่ชนท้ายชนแผงเหล็กกันทางโค้งปากทางเข้าหมู่บ้านเมืองเอก และผู้ขับขี่ถึงแก่ความตายในที่เกิดเหตุ บุตรของโจทก์มีอาการเจ็บปวด มีภาวะการบอบช้ำของสมองและโลหิตออกในสมอง จะต้องได้รับการรักษาอย่างทันทีทันใด แม้ไม่ปรากฏบาดแผลร้ายแรงที่มองเห็นจากภายนอก แต่พยาบาลเวรซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยกลับให้ผู้ช่วยพยาบาลตรวจค้นหลักฐานในตัวบุตรของโจทก์ว่ามีบัตรประกันสังคม บัตรประกันสุขภาพ ๓๐ บาท หรือบัตรประกันชีวิตหรือไม่ เมื่อไม่พบหลักฐานใด จึงสอบถามเจ้าหน้าที่อาสาสมัครมูลนิธิที่เป็นผู้นำส่งว่าใครจะรับผิดชอบค่าใช้จ่าย เมื่อไม่มีคำตอบ จึงปฏิเสธที่จะรับบุตรของโจทก์ไว้รักษา โดยแนะนำให้ไปรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐ การที่พยาบาลเวรลูกจ้างของจำเลยปฏิเสธไม่รับบุตรของโจทก์เข้ารับการรักษาดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นผลโดยตรงที่ทำให้บุตรของโจทก์ถึงแก่ความตาย จำเลยซึ่งเป็นนายจ้าง เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล มีหน้าที่ต้องควบคุมและดูแลให้มีการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ป่วยซึ่งอยู่ในสภาพอันตรายและจำเป็นต้องได้รับการรักษาโดยฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยพ้นจากอันตรายตามมาตรฐานวิชาชีพตาม พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๓๖ แต่กลับไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของลูกจ้างดังกล่าว จึงเป็นการละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

54

๒. หน้าที่เกิดจากสัญญา

(๒.๑) ผู้รับเหมา

ฎีกาที่ ๓๙๙/๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างสะพาน มีหน้าที่ต้องติดตั้งเครื่องหมายแสดงให้เห็นชัดเจนเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ถนนตลอดเวลา แต่กลับละเลยไม่ติดตั้งเครื่องหมายดังกล่าว ถือว่าจำเลยที่ ๑ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แม้ผู้ตายจะขับรถจักรยานยนต์ด้วยความเร็วสูง แต่หากมีเครื่องหมายเตือนผู้ตายสามารถเห็นและชะลอความเร็วของรถได้ทันและจะไม่ชนท่อระบายน้ำคอนกรีต เหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพราะความประมาทของจำเลยที่ ๑ มากกว่า

5/25/2020

55

• (๒.๒) ธนาคารไม่ตรวจสอบ

- ฎีกาที่ ๕๓๙๖/๒๕๖๑ ก. กรรมการผู้มีอำนาจของโจทก์เก็บรักษาสมุดเช็คไว้ในตู้เซฟภายในห้องทำงาน บางครั้งจะให้ ศ. พนักงานการเงินและบัญชีกรอกรายละเอียดในเช็คที่จะส่งจ่าย ส. ซึ่งเป็นลูกจ้างโจทก์ลักเช็คพิพาททั้งสิบเจ็ดฉบับไปกรอกข้อความและปลอมลายมือชื่อผู้ส่งจ่าย หาก ก. ตรวจสอบก็จะทราบว่าลายมือที่ต้นเช็คเป็นของ ส. ไม่ใช่ลายมือของ ศ. โจทก์จึงมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายด้วย **จำเลยประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ การจ่ายเงินตามเช็คเป็นงานที่เกิดขึ้นเป็นประจำ พนักงานจำเลยย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อในเช็คกับตัวอย่างลายมือชื่อที่จำเลยมีอยู่ว่าเป็นลายมือชื่อของผู้ส่งจ่ายจริงหรือไม่ เมื่อลายมือชื่อผู้ส่งจ่ายปลอมในเช็คแตกต่างกับลายมือชื่อที่โจทก์ให้ไว้แก่จำเลย การที่พนักงานของจำเลยจ่ายเงินตามเช็คถึงสิบเจ็ดฉบับจึงเป็นการขาดความระมัดระวังเท่าที่สมควรจะต้องใช้ในกิจการเช่นจำเลย จำเลยจึงต้องรับผิดชอบ**

5/25/๒๕๖๑ โจทก์

56

- ฎีกาที่ ๔๑๖๑/๒๕๓๒ มีผู้ลักเช็กของโจทก์ไปปลอมลายมือชื่อโจทก์สั่งจ่ายเงิน แล้วนำไปเบิกเงินจากธนาคารจำเลยที่ ๓ ซึ่งโจทก์มีบัญชีกระแสรายวันอยู่ จำเลยที่ ๑ ผู้ช่วยสมุห์บัญชี และจำเลยที่ ๒ ผู้จัดการธนาคารจำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ตรวจสอบลายมือชื่อลูกค้าอยู่เป็นประจำ ย่อมมีความชำนาญในการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อของลูกค้ามากกว่าคนธรรมดา ถ้าใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียดรอบคอบจะต้องทราบว่าลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในเช็คเป็นลายมือชื่อปลอม แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังจึงไม่ทราบและอนุมัติให้จ่ายเงินจากบัญชีของโจทก์ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เป็นทั้งละเมิดและผิดสัญญาฝากทรัพย์ แม้จะมีข้อตกลงยกเว้นความรับผิดของจำเลยไว้ตามหนังสือขอเปิดบัญชีกระแสรายวันก็ตาม ก็จะมีอำนาจปฏิเสธความรับผิดไม่ได้ตามป.พ.พ. มาตรา ๓๗๓ โจทก์และจำเลยต่างประมาทเลินเล่อด้วยกัน ศาลกำหนดให้จำเลยรับผิดชอบเพียงกึ่งหนึ่งของค่าเสียหายทั้งหมด

5/25/2020

57

- ฎีกาที่ ๑๑๐๒๙/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ พุจริตยักยอกเงินของโจทก์โดยเพิ่มเติมจำนวนตัวเลขและตัวหนังสือในเช็คเงินสดที่เรือนจำกลางชลบุรี สั่งจ่ายในนามของจำเลยที่ ๑ เพื่อให้จำเลยที่ ๑ นำไปเบิกถอนเงินมาจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ แต่จำเลยที่ ๑ ใช้เช็คขอเบิกเงินสดถึง ๑๕,๕๕๘,๔๐๖ บาท เป็นการใช้เช็คเบิกเงินสดที่มากผิดปกติ เช่นนี้โดยหน้าที่ตามสัญญารับฝากเงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๙ วรรคสาม และตามระเบียบภายในของธนาคารจำเลยที่ ๒ พนักงานผู้ทำหน้าที่ตรวจรับเช็คและอนุมัติจ่ายเงินควรที่จะต้องเพิ่มความระมัดระวังและพิจารณาด้วยความรอบคอบ และควรที่จะสงสัยถึงขนาดที่ควรจะสอบถามเรือนจำกลางชลบุรี ผู้สั่งจ่ายว่าได้ออกเช็คจ่ายเงินจำนวนมากดังกล่าวให้จำเลยที่ ๑ มาเบิกเงินสดไปจริงหรือไม่ การที่พนักงานของจำเลยที่ ๒ ไม่ได้สอบถามผู้สั่งจ่าย และยอมจ่ายเงินตามที่ระบุในเช็คดังกล่าวไป ถือได้ว่าเป็นการละเว้นไม่กระทำการที่จะต้องกระทำเป็นการผิดสัญญาฝากเงินและเป็นละเมิดด้วย

5/25/2020

58

๓. หน้าที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อน

(๓.๑) ห้างสรรพสินค้า (ฎีกาที่ ๒๙๐๘/๒๕๖๑, ๗๔๓/๒๕๖๑, ๖๖๑๖/๒๕๕๘, ๒๔๖๑/๒๕๕๘, ๓๑๐๐/๒๕๕๓)

ฎีกาที่ ๗๔๓/๒๕๖๑ การที่จำเลยซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ย่อมต้องการให้มีผู้มาซื้อสินค้าและใช้บริการเป็นจำนวนมากซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อรายได้ของจำเลย การจัดทำมีลานจอดรถเป็นการให้บริการอย่างหนึ่งของจำเลยแก่ลูกค้า ดังนั้น การที่จำเลยยอมให้บุคคลทั่วไปนำรถยนต์มาจอดที่ลานจอดรถไม่ทำให้จำเลยหลุดพ้นจากหน้าที่ที่ต้องดูแลรถของลูกค้าของจำเลยนำมาจอดในลานจอดรถของห้างสรรพสินค้า จำเลยจึงมีหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัยรถยนต์ของลูกค้าที่นำมาจอดในลานจอดรถของห้างสรรพสินค้าจำเลยและรับฟังได้อีกว่าก่อนเกิดเหตุจำเลยได้จัดให้มีการแจกบัตรเข้าออกสำหรับรถยนต์ของลูกค้าที่นำเข้ามาจอดแต่ขณะเกิดเหตุได้ยกเลิกการแจกบัตรเข้าออกและนำกล้องวงจรปิดมาติดตั้งไว้บริเวณทางเข้าออกลานจอดรถแทนซึ่งการติดตั้งกล้องวงจรปิดก็เป็นเพียงอุปกรณ์บันทึกภาพรถยนต์เข้าออกเท่านั้น ดังนั้น จึงเท่ากับจำเลยลดเว้นหน้าที่ที่จะต้องดูแลรถยนต์ของลูกค้าโดยให้ลูกค้าต้อง

5/25/2020

เสียงภายใน

59

ฎีกาที่ ๙๑๕/๒๕๖๑ จำเลยแบ่งพื้นที่บางส่วนภายในห้างสรรพสินค้าให้ธนาคาร ธ. เข้าประกอบกิจการธนาคารเพื่อเป็นการจูงใจลูกค้าให้มาใช้บริการห้างสรรพสินค้าของจำเลย ถือได้ว่าผู้เอาประกันภัยของโจทก์ที่เข้าไปใช้บริการธนาคาร ธ. เป็นลูกค้าที่มาใช้บริการของห้างสรรพสินค้าจำเลยด้วย การที่จำเลยซึ่งประกอบธุรกิจห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่จำหน่ายสินค้าและให้บริการ จำเลยต้องให้ความสำคัญด้านบริการ ทั้งเรื่องสินค้า ความปลอดภัยและความสะดวกสบายเพื่อสร้างความพึงพอใจ เป็นแรงจูงใจให้ลูกค้ามาซื้อสินค้าและใช้บริการ โดยเฉพาะการบริการเกี่ยวกับสถานที่จอดรถที่กว้างขวางมีปริมาณเพียงพอ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการใช้บริการห้างสรรพสินค้าของจำเลย ดังนั้น จำเลยย่อมมีหน้าที่จัดการดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของผู้มาซื้อสินค้าหรือใช้บริการในห้างสรรพสินค้าของจำเลย เมื่อจำเลยมิได้จัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยคอยแจกบัตรและควบคุมดูแลการเข้าออกของรถยนต์ลูกค้า เป็นการเปิดโอกาสให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์ของผู้เอาประกันภัย จึงถือว่าจำเลยกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ถือว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อผู้เอาประกันภัย (แม้ไม่ปรากฏว่าเคยกระทำครั้งก่อน ก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบกิจการ เพื่อยกระดับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม)

5/25/2020

60

- ฎีกาที่ ๗๔๗๑/๒๕๕๖ จำเลยเป็นห้างสรรพสินค้า ย่อมต้องให้ความสำคัญด้านบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะบริการเกี่ยวกับสถานที่จอดรถซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของลูกค้าที่จะเข้าไปซื้อสินค้าหรือใช้บริการอื่น ๆ หรือไม่ แม้ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๘ (๙), ๓๔ บัญญัติให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของอาคารต้องจัดให้มีพื้นที่จอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การจราจร แต่จำเลยยังต้องคำนึงและมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของลูกค้าทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน มิใช่ปล่อยให้ลูกค้าระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยเอาเอง การที่จำเลยเคยจัดให้มีการแจกบัตรสำหรับรถของลูกค้าที่เข้ามาในห้างซึ่งเป็นวิธีการที่ค่อนข้างรัดกุม เพราะหากไม่มีบัตรผ่าน กรณีจะนำรถยนต์ออกไปจะต้องถูกตรวจสอบโดยพนักงานของจำเลย แต่ขณะเกิดเหตุกลับยกเลิกวิธีการดังกล่าวเสียโดยใช้กล้องวงจรปิดแทน เป็นเหตุให้คนร้ายสามารถเข้าออกลานจอดรถและจอดรถได้โดยง่ายยิ่งขึ้น แม้จำเลยจะปิดประกาศว่าจะไม่รับผิดชอบต่อการสูญหายหรือเสียหายใด ๆ รวมทั้งการที่ลูกค้าก็ทราบถึงการยกเลิกการแจกบัตรจอดรถ แต่ก็นำรถเข้ามาจอดก็ตาม ก็เป็นเรื่องข้อกำหนดของจำเลยแต่ฝ่ายเดียว ไม่มีผลเป็นการยกเว้นความรับผิดชอบ

5/25/2020

การทำละเมิดของจำเลย

61

ฎีกาที่ ๕๕๐๘/๖๐ การขับรถยนต์เข้ามาในตลาดไทเพื่อนำสินค้ามาขายหรือเพื่อมาซื้อสินค้านุ่งในการซื้อขายกระจายสินค้าโดยมีรถยนต์เป็นพาหนะขนส่งซึ่งแตกต่างจากการที่บุคคลไปใช้บริการห้างสรรพสินค้าหรือศูนย์การค้าโดยนำรถยนต์ไปจอดในลานจอดรถแล้วเข้าไปซื้อสินค้าหรือบริการในฐานะลูกค้าของกิจการนั้น ส่วนสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยระบุเพียงให้พนักงานรักษาความปลอดภัยเพียงแต่มีหน้าที่ตรวจตราดูแลเพื่อจัดระเบียบการจราจรเท่านั้น จำเลยทั้งสองจึงไม่มีหน้าที่ตามสัญญาหรือตามความสัมพันธ์ที่เคยปฏิบัติในการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่รถยนต์ของผู้ใช้บริการที่นำมาจอดในลานจอดรถของตลาดไท จึงไม่ต้องรับผิดชอบในการที่รถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยไว้สูญหายในลานจอดรถ

5/25/2020

62

๔. หน้าที่จากความสัมพันธ์จากข้อเท็จจริง

(๔.๑) เข้าเวร

- ฎีกาที่ ๑๔๔๒๗/๒๕๕๕ การที่ดาบตำรวจ ว. ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัด จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่เฉพาะเจาะจงเป็นเวรดูแลผู้ต้องหาในห้องควบคุมของสถานีตำรวจให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยและเพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหลบหนี แต่ดาบตำรวจ ว. ขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่เวรยามจนเป็นเหตุให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำร้าย ส. จนถึงแก่ความตาย ซึ่งเป็นการงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันผลจากเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้น ถือได้ว่า ดาบตำรวจ ว. ประมาทเลินเล่อ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของดาบตำรวจ ว. จึงต้องรับผิดชอบ โจทก์ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

5/25/2020 มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

63

ฎีกาที่ ๑๔๔๖/๒๕๖๓ การที่ข้าราชการละเว้นไม่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติราชการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับและคำสั่งของทางราชการนั้น อาจทำให้ข้าราชการต้องรับผิดชอบในทางวินัยก็จริง แต่จะถือเป็นหลักแน่นอนตายตัวว่า เมื่อข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยแล้วต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในทางละเมิดตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ เสมอไป หาได้ไม่ การที่จะให้จำเลยซึ่งเป็นข้าราชการรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในทางละเมิดต่อโจทก์นั้น โจทก์จะต้องนำสืบให้เห็นว่าการที่จำเลยกระทำผิดวินัยนั้นเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้โจทก์เสียหาย

จำเลยรับราชการเป็นครู อาจารย์ใหญ่ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งจำเลยเป็นครูเวรรักษาการณ์ตามมติคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ควบคุมคนยามมิให้ละทิ้งหน้าที่แต่ต้องมาอยู่เวรที่โรงเรียนและนอนในห้องที่โรงเรียนจัดไว้ คืบเกิดเหตุจำเลยไม่ได้มาอยู่เวร คงมีแต่การโรงทำหน้าที่เป็นคนยาม ระหว่างอยู่ยามรักษาการณ์คนยามได้หลับยาม คนร้ายจึงได้จัดเข้าไปลักทรัพย์ในโรงงานที่ ๔ และที่ ๖ ของโรงเรียนที่อยู่ห่างจากห้องที่ครูเวรนอนออกไปถึง ๕๐ เมตร และ ๒๕๐ เมตร ตามลำดับ ซึ่งไม่อยู่ในวิสัยที่ผู้อยู่เวรจะล่วงรู้ได้ ถึงหากจำเลยจะมาอยู่เวรก็ไม่อาจป้องกันไม่ให้เกิดการลักทรัพย์ดังกล่าวขึ้นได้ เพราะไม่มีหน้าที่เป็นคนยามคอยตรวจตราเฝ้าขโมย การที่โรงเรียนถูกลักทรัพย์ จึงไม่ใช่ผลโดยตรงจากการที่จำเลยไม่ได้มาอยู่เวร จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายฐานละเมิด

5/25/2020

64

- ฎีกาที่ ๔๐๐/๒๕๓๔ วันเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่อยู่เวรยาม แต่ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครพนมสั่งให้จำเลยที่ ๑ ไปราชการที่กรุงเทพมหานครจำเลยที่ ๑ จึงไปราชการโดยไม่แจ้งให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นหัวหน้าเวรทราบตามระเบียบซึ่งกำหนดว่า ผู้ใดไม่สามารถอยู่เวรวันใดได้ให้แจ้งหัวหน้าทราบ จึงไม่มีการจัดเวรยามอยู่รักษาการณ์ เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของโจทก์ถูกคนร้ายลักไป การที่จำเลยที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ที่ต้องมีตามที่กำหนดไว้โดยไม่บอกกล่าวให้จำเลยที่ ๒ จัดเวรยามแทนในเมื่อตนจะต้องไปราชการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไม่อาจมาอยู่เวรยามตามกำหนด จึงเป็นเหตุโดยตรงต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นของโจทก์ ต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ ได้ทำละเมิดต่อโจทก์ด้วย

5/25/2020

65

(๔.๒) ของกลาง

ฎีกาที่ ๗๙๗๔/๒๕๔๙ รถบรรทุกและข้าวสารบนรถบรรทุกของโจทก์ถูกยึดไว้เป็นของกลางในการดำเนินคดีอาญาโดยจำเลยที่ ๓ เป็นพนักงานสอบสวน มีหน้าที่ดูแลรักษารถบรรทุกและข้าวสารของกลางไว้ระหว่างสอบสวนโดยต้องใช้ความระมัดระวังดูแลเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตนเอง เฉพาะอย่างยิ่งมีข้าวสารบรรจุกระสอบถึง ๒๐๐ กระสอบ มูลค่าหลายแสนบาทบรรทุกอยู่บนรถจะต้องระมัดระวังยิ่งขึ้นมิให้สูญหายหรือได้รับความเสียหาย การที่จำเลยที่ ๓ นำรถบรรทุกไปจอดในรั้วของสถานีตำรวจได้ เป็นเพียงการนำรถบรรทุกไปจอดไว้เท่านั้น มิใช่เป็นการดูแลรักษาทรัพย์สิน แม้จะได้เก็บกุญแจรถไว้ แล้วเอาโซ่และกุญแจล็อกระหว่างพวงมาลัยกับคลัตช์และได้ตรวจดูบ่อยๆ แต่การจอดรถบรรทุกไว้ข้างถนนโดยมิได้จัดให้มีผู้ดูแลรักษาตามสมควรย่อมเปิดโอกาสให้คนร้ายลักรถบรรทุกและข้าวสารไปได้โดยง่าย จำเลยที่ ๓ จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลรถบรรทุกและข้าวสารเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลรักษาทรัพย์สินของตนเองเป็นเหตุให้รถบรรทุกและข้าวสารสูญหายไปถือได้ว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๓

5/25/2020

66

- ฎีกาที่ ๒๑/๒๕๔๐ จำเลยที่๒เป็นสารวัตรใหญ่และจำเลยที่๓เป็นพนักงานสอบสวนคนทั้งสองต่างเป็นข้าราชการในสังกัดของกรมตำรวจจำเลยที่๑ การที่จำเลยที่๒และที่๓ยึดรถยนต์พิพาทของโจทก์เป็นของกลางเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่๑และจำเลยที่๒มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของจำเลยที่๒และที่๓ให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย เมื่อจำเลยที่๒และที่๓ยึดรถยนต์พิพาทไว้เป็นของกลางในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีคนตายและได้รับบาดเจ็บ ในกรณีนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งและมีฐานะเป็นผู้แทนของจำเลยที่๑ จำเลยที่๒และที่๓จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของกลางเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตน แต่เมื่อจำเลยที่๒และที่๓ไม่ได้ดูแลรักษารถยนต์พิพาทของกลางตามสมควรเป็นเหตุให้รถยนต์พิพาทสูญหายกรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของจำเลยที่๑ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

5/25/2020

67

(๔.๓) ระเบียบ(กำหนดหน้าที่โดยตรง)

ฎีกาที่ ๕๒๕๙/๒๕๕๑ รรถยนต์ของโจทก์ไม่มีบัตรติดรถยนต์ผ่านเข้าออกอาคารชุดติดหน้ากระजरรถยนต์ตามระเบียบของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ ๑ พนักงานรักษาความปลอดภัยจะต้องดำเนินการแลกบัตรหรือให้แจ้งชื่อ ที่อยู่ของผู้ขับรถยนต์ที่จะผ่านเข้าออกอาคารชุด คินเกิดเหตุจำเลยที่ ๔ ทำหน้าที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยบริเวณป้อมยามของทางเข้าออกอาคารชุดเห็นแล้วว่ารถยนต์ของโจทก์ไม่มีบัตรติดรถยนต์ผ่านเข้าออกอาคารชุด มิได้เรียกให้หยุดรถเพื่อแลกบัตรหรือให้ผู้ขับรถยนต์แจ้งชื่อ ที่อยู่ตามระเบียบ กลับปล่อยให้รถยนต์ของโจทก์แล่นผ่านออกไปอันเป็นเหตุให้รถยนต์สูญหาย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยบกพร่องของจำเลยที่ ๔ เป็นการประมาทเลินเล่อกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๔

5/25/2020

68

ฎีกาที่ ๑๔๙๓๑/๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑ ให้โจทก์เข้าตุนิรภัยเพื่อเก็บรักษาทรัพย์สินโดยมีจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นพนักงานมีหน้าที่ในการเก็บรักษาทรัพย์สินและกัญญาเจห้องมั่นคง การที่จำเลยที่ ๒ เก็บสำเนาทรัพย์สินและวิธีการเปิดห้องมั่นคงไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงาน จำเลยที่ ๔ เก็บกัญญาเจห้องมั่นคงไว้ในตุนิรภัยเล็ก และจำเลยที่ ๕ เก็บกัญญาเจห้องมั่นคงอีกดอกหนึ่งไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงานอันเป็นการผิดระเบียบของจำเลยที่ ๑ จนเป็นเหตุให้คนร้ายรื้อค้นพบและนำไปใช้เปิดห้องมั่นคงแล้วลักทรัพย์ของโจทก์ที่เก็บไว้ในตุนิรภัยไปจึงต้องถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ในการเก็บรักษาทรัพย์สินและกัญญาเจห้องมั่นคงอันเป็นผลโดยตรงต่อเกิดเหตุลักทรัพย์ของโจทก์ มิใช่เป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกันได้ การที่จำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ประมาทเลินเล่อในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕

๒๒๖๖๖ พ.พ. มาตรา ๔๒๕ อีกโสดหนึ่งด้วย

69

- ฎีกาที่ ๑๒๐๑๗/๒๕๕๗ ที่ว่าทำต่อบุคคลอื่น หมายถึง ทำหรือการกระทำต่อสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงการดเว้นไม่กระทำการที่มีหน้าที่ต้องกระทำด้วย โดยหน้าที่ดังกล่าวรวมถึงหน้าที่ตามสัญญา หน้าที่เกิดจากความสัมพันธ์ และหน้าที่ตามกฎหมาย สำหรับหน้าที่ตามสัญญาไม่ปรากฏว่ามีสัญญาระหว่างฝ่ายโจทก์กับฝ่ายจำเลย สำหรับตามสัญญาจ้างเหมาดูแลรักษาความปลอดภัยเป็นสัญญาระหว่างจำเลยที่ ๔ กับฝ่ายจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบริษัทรักษาความปลอดภัยเป็นการจ้างให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของจำเลยที่ ๔ ไม่ได้จ้างให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้พักอาศัยหรือผู้เช่าห้องพักในโครงการด้วย จำเลยที่ ๔ จึงไม่มีหน้าที่ตามสัญญาที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้เช่าห้องพัก ส่วนหน้าที่เกิดจากความสัมพันธ์ก็ได้ความว่าทางปฏิบัติจำเลยที่ ๔ ไม่ได้จัดให้มีการตรวจรถที่แล่นเข้าออกโครงการ ไม่ได้จัดให้มีการแลกบัตรหรือแจกบัตรแก่ผู้ขับรถเข้าออกโครงการ อันอาจทำให้เห็นเป็นปริยายถึงพฤติกรรมของจำเลยที่ ๔ ว่ามีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้เช่าห้องพัก สำหรับหน้าที่ตามกฎหมายคือ พ.พ. ลักษณะ ๔ เจ้าทรัพย์ ไม่ได้บัญญัติให้จำเลยที่ ๔ ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบเพื่อความปลอดภัยอันเกิดแก่ทรัพย์สินของผู้เช่า ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ ๔ ไม่มีหน้าที่ดังกล่าว ย่อมไม่อาจถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อทำต่อผู้เช่าห้องพักในโครงการโดยผิดกฎหมายอันจะเป็นการทำละเมิด

5/25๒๖

70

(๔.๔) สระว่ายน้ำ

- ฎีกาที่ ๑๖๑/๒๕๓๖ การที่จำเลยที่ ๑ ไม่เตรียมพนักงานประจำสระว่ายน้ำไว้คอยช่วยเหลือผู้ใช้บริการสระว่ายน้ำของจำเลยที่ ๑ กับไม่ได้เตรียมอุปกรณ์การช่วยชีวิตผู้ใช้สระว่ายน้ำในทันทีทันใดที่เกิดการช็อคหรือจมน้ำ เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย แม้จำเลยที่ ๑ จะได้ปิดประกาศไว้ที่สระว่ายน้ำว่าจำเลยที่ ๑ จะไม่รับผิดชอบใด ๆ เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของผู้มาใช้บริการ ประกาศดังกล่าวก็ไม่ทำให้เป็นข้อแก้ตัวที่จะให้จำเลยที่ ๑ พ้นความรับผิด จำเลยที่ ๑ จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

5/25/2020

71

- ฎีกาที่ ๑๕๖๙๕/๒๕๕๕ การที่จำเลยทั้งสองจัดให้มีสระว่ายน้ำไว้ในโรงแรมก็เพื่อเป็นทางเลือกที่จะให้ลูกค้าเข้าใช้บริการโรงแรมของจำเลยทั้งสองเพิ่มขึ้นมิฉะนั้นจำเลยทั้งสองคงไม่สร้างสระว่ายน้ำในปี ๒๕๔๐ ซึ่งต้องใช้เงินถึง ๕๖๐,๐๐๐ บาท ทั้งสระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองมีความลึกสูงสุด ๒.๕๕ เมตร และบริเวณที่ลึกที่สุดมีลักษณะเป็นกรวยลงไปด้วย ลักษณะดังกล่าวของสระว่ายน้ำ ทำให้ยากต่อการช่วยเหลือผู้ที่จมน้ำ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จำเลยทั้งสองจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพื่อดูแลความปลอดภัยและช่วยเหลือผู้ใช้บริการเมื่อเกิดอุบัติเหตุตลอดเวลาที่เปิดบริการ ชุดปฐมพยาบาลประจำสระว่ายน้ำ อุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น ไม้ช่วยชีวิต ห่วงชูชีพ โฟมช่วยชีวิต เครื่องช่วยหายใจ ทั้งจะต้องมีป้ายบอกแสดงความลึกของสระว่ายน้ำให้ผู้ใช้บริการทราบ ซึ่งจำเลยทั้งสองได้คิดค่าบริการส่วนนี้รวมกับค่าเช่าที่พักแล้วไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม หากจำเลยทั้งสองจัดหาบุคลากรและอุปกรณ์ต่างๆ ดังกล่าว เมื่อผู้ตายจมน้ำก็สามารถช่วยเหลือผู้ตายให้รอดชีวิตได้

5/25/2020

72

แต่เนื่องจากจำเลยทั้งสองขาดบุคลากรและอุปกรณ์จึงเป็นเหตุให้โจทก์ ภริยาโจทก์และบุตรโจทก์ไม่สามารถช่วยผู้ตายขึ้นจากสระว่ายน้ำ ซึ่งได้ความจากโจทก์และภริยาโจทก์ว่า พื้นสระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองสิ้นเนื่องจากขาดการดูแลรักษา สระว่ายน้ำของจำเลยทั้งสองเปิดให้บุคคลที่มาใช้บริการโรงแรมของจำเลยทั้งสองเข้าใช้ได้ โดยส่วนที่ลึกที่สุดลึกถึง ๒.๕๕ เมตร ซึ่งทวนศีรษะของบุคคลทั่วไป หากมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ว่ายน้ำไม่เป็นหรืออาจจะเป็นเด็กเล็ก หรือผู้สูงวัยพลัดตกลงไปอาจจมน้ำเสียชีวิตได้ ควรอย่างยิ่งที่จำเลยทั้งสองจะจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยจากการจมน้ำมาคอยดูแลหรือมีเชือกกันแสดงเขตส่วนที่ลึกทวนศีรษะเพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่ใช้สระว่ายน้ำจมน้ำได้ ซึ่งจำเลยทั้งสองสามารถกระทำได้แต่หาได้กระทำไม่ แม้ว่าสระว่ายน้ำในโรงแรมของจำเลยทั้งสองจะตั้งอยู่ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แต่หาทำให้ความสำคัญของสระว่ายน้ำแตกต่างไปจากสระว่ายน้ำในกรุงเทพมหานครไม่ แม้ อ.บ.ค. หมูสี และอำเภอปากช่องจะไม่มีข้อบังคับหรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการก่อสร้างสระว่ายน้ำ ก็ทำให้จำเลยทั้งสองพันความรับผิดชอบในกรณีที่มีผู้ประสบภัยจมน้ำตายดังเช่นผู้ตายในคดีนี้ไม่ ทั้งนี้เพราะการที่จำเลยทั้งสองมีสระว่ายน้ำซึ่งลึกและมีสภาพเป็นกรวยย่อมเป็นที่สังเกตเห็นได้ว่าหากบุคคลที่ว่ายน้ำไม่เป็นหรือเกิดเป็นตะคริวจมน้ำลงไปย่อมถึงแก่ความตาย หรือเด็กอาจพลัดตกลงไปถึงแก่ความตายได้ ทั้งเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองจะต้องป้องกันเองโดยไม่จำเป็นต้องมีข้อบังคับหรือระเบียบใดๆ ของทางราชการออกมาบังคับอีกชั้นหนึ่ง

5/25/2020

73

หากไม่มีหน้าที่ใด ๆ ข้างต้น เพียงแต่มีหน้าที่ตาม
ศีลธรรม หรือหน้าที่ทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่หน้าที่โดยเฉพาะ
อย่างนี้ไม่เป็นנדเว้น ไม่เป็นละเมิด
เช่น พบคนกำลังจะจมน้ำตายไม่ช่วยเหลือไม่เป็นละเมิด,
รู้ว่าจะมีการวางแผนฆ่าใครสักคนเฉยเสียไม่เป็นละเมิด
เป็นต้น

5/25/2020

74

หน้าที่ตามศีลธรรม

- ฎีกาที่ ๑๙๗๑/๒๕๑๗ โจทก์จำเลยสมรสกันตามประเพณี และตกลงกันว่าหากจำเลยสำเร็จการศึกษาแล้วจำเลยจะไปจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ แต่เมื่อจำเลยสำเร็จการศึกษาแล้ว จำเลยไม่ยอมไปจดทะเบียนสมรสกับโจทก์นั้น การที่โจทก์ต้องสูญเสียความเป็นสาวและอยู่กินฉันสามีภริยากับจำเลยโดยไม่จดทะเบียนสมรสกัน **เกิดจากความสมัครใจของโจทก์มิใช่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย** การที่จำเลยไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ ก็มีใช่เป็นการทำละเมิดต่อโจทก์ หรือเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๒๑ จำเลยไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์

5/25/2020

75

ฎีกาที่ ๔๕/๒๕๓๒ การเรียกค่าทดแทนเนื่องจากผิดสัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการสมรสนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๓๙ บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้เรียกได้เฉพาะกรณีที่มีการหมั้นเท่านั้น เมื่อโจทก์จำเลยตกลงจะสมรสกันโดยไม่มีการหมั้น จึงนอกขอบเขตที่กฎหมายรับรอง แม้จำเลยไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงกันไว้ โจทก์ก็เรียกค่าทดแทนไม่ได้ การที่โจทก์ต้องใช้จ่ายในการเตรียมการสมรส ต้องเสียพรหมจารีให้แก่จำเลย และอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยากับจำเลย โดยจำเลยไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ เกิดจากความสมัครใจของโจทก์ไม่เป็นเหตุที่จะถือว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยจึงไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

5/25/2020

76

ฎีกาที่ ๕๖๔/๒๕๑๘ โจทก์ได้เสียกับจำเลยโดยถูกจำเลยหลอกลวงว่าจะเลี้ยงดูเป็นภรรยาเมื่อโจทก์ตั้งครรรภ์จำเลยไม่เลี้ยงดู โจทก์จึงแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนพนักงานสอบสวนเรียกจำเลยไปจำเลยรับว่าได้เสียกับโจทก์จริงรับจะเลี้ยงดูโจทก์เป็นภรรยาพนักงานสอบสวนจึงแนะนำให้โจทก์จำเลยไปจดทะเบียนสมรสกันให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไปและได้ทำบันทึกให้โจทก์จำเลยลงชื่อไว้ แต่โจทก์ก็ไม่เลี้ยงดูหรือจดทะเบียนสมรสกับจำเลยดังนี้ แม้จำเลยจะหลอกลวงว่าจะเลี้ยงดูโจทก์เป็นภริยาการกระทำของจำเลยก็หาเป็นการละเมิดต่อโจทก์ไม่ โจทก์จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายเพราะเหตุดังกล่าวไม่ได้ (นัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๗๖/๒๕๔๘) และโจทก์ไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายโดยอ้างว่าจำเลยผิดสัญญาตามบันทึกของพนักงานสอบสวนเพราะมิได้มีข้อกำหนดว่าจำเลยต้องชดใช้ค่าเสียหายในกรณีที่มีการผิดสัญญาดังกล่าวและมีใช้กรณีผิดสัญญาหมั้นตามป.พ.พ.

5/25/20 ๑๔๓๘,๑๔๓๙ ด้วย

77

หน้าที่ทั่วไป ไม่ใช่หน้าที่โดยตรง

- ฎีกาที่ ๓๘/๒๕๔๖ การละเว้นไม่ระมัดระวังในสิ่งที่ไม่มีความหมายบัญญัติให้ทำหรือที่ตนไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องทำ ไม่เป็นละเมิด การที่จำเลยที่ ๑ มิได้ใช้ความระมัดระวังดูแลควบคุมรักษาทรัพย์ที่กล่าวหาโดยใกล้ชิดและเคร่งครัดตั้งแต่ต้นจนปลาย จึงเป็นช่องทางให้คนใน อ.จ.ส.ที่ทำงานร่วมอยู่ด้วยลักหรือยักยอกทรัพย์รายนี้ไปได้บ้างนั้น หาใช่เป็นการละเมิดไม่ เพราะจำเลยที่ ๑ มิได้ทำผิดกฎหมาย หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำ และไม่ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะต้องกระทำ หากการรั่วไหลเสียหายนั้นบังเกิดจากการกระทำของผู้อื่นซึ่งอยู่ภายในวงการบังคับบัญชาของจำเลยที่ ๑ ในทางราชการ จำเลยที่ ๑ อาจต้องรับผิดชอบในทางราชการตามระเบียบข้อบังคับหรือวิธีการตามที่ทางราชการวางไว้ แต่ในกรณีเช่นคดีนี้ตามลักษณะว่าด้วยละเมิด หากมีบทบัญญัติว่าเป็นละเมิดไม่ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบฐานละเมิด

5/25/2020

78

ฎีกาที่ ๗๓๒๔-๗๓๒๕/๒๕๕๑ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ดำรงตำแหน่งในระดับผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่สอดส่องดูแล ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งของโจทก์ จึงมิใช่เจ้าหน้าที่ผู้ลงมือปฏิบัติในการเก็บรักษาของกลางโดยตรง หากจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ มิได้ทำละเมิดหรือร่วมกับบุคคลอื่นทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เสียเอง หรือมิได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คนร้ายลักลอบเอาของมีค่าซึ่งโจทก์เก็บรักษาไว้ในตู้নিরภัยที่เกิดเหตุไปได้แล้ว ก็หาต้องรับผิดชอบโจทก์ฐานละเมิดไม่ จำเลยที่ ๔ ที่ ๕ และที่ ๗ ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติในการเก็บรักษาของกลางโดยตรงได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คนร้ายลักลอบเอาของมีค่าในตู้নিরภัยของโจทก์ไป จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและประมาทเลินเล่อ ปล่อยปละละเลย ไม่ได้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของโจทก์ จึงต้องร่วมรับผิดชอบ

5/25/2020

79

(๓) ทำต่อบุคคลอื่น

บุคคลอื่น หมายถึง ผู้เสียหาย

ซึ่งต้องมีสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right)

มิใช่เป็นเพียงบุคคลสิทธิที่ไม่ผูกพันผู้กระทำซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

- ฎีกาที่ ๓๕๔๙/๒๕๕๑ การกระทำละเมิดต้องก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงต่อผู้ถูกกระทำ โจทก์เป็นเพียงผู้หนึ่งที่ได้รับอนุญาตให้นำรถโดยสารขนาดเล็กเข้าร่วมเดินรถโดยสารกับ ข.ส.ม.ก. เท่านั้น จำเลยไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงแก่โจทก์ ส่วนสิทธิที่โจทก์มีอยู่ตามสัญญา กับ ข.ส.ม.ก. อย่างไร ก็เป็นเรื่องที่โจทก์ต้องไปวากلاءเอาแก่ ข.ส.ม.ก. ต่างหาก

5/25/2020

80

(๓.๑) เจ้าของ

- ฎีกาที่ ๔๘๔๑/๒๕๖๐ แม้ต้นปาล์มและต้นมะพร้าว โจทก์ทั้งสองจะปลูกไว้ แต่เมื่อเป็นไม้ยืนต้น จึงเป็นส่วนควบของที่ดินพิพาท ผลปาล์มและต้นมะพร้าวจึงเป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ใช่ของโจทก์ทั้งสองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๕ ดังนั้นการที่จำเลยทั้งสองเข้าไปเอาผลปาล์ม แล้วเข้าไปตัดโค่นทำลายต้นมะพร้าว จะถือว่าทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายไม่ได้ โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายในส่วนนี้จากจำเลยทั้งสอง ส่วนต้นกล้วยเป็นไม้ล้มลุก ไม่เป็นส่วนควบกับที่ดิน โจทก์ทั้งสองเป็นผู้ปลูกจึงเป็นเจ้าของต้นกล้วย จำเลยทั้งสองเข้าไปโค่นทำลาย ทั้งๆ ที่รู้แล้วว่าแม่จะปลูกอยู่ในที่พิพาทแต่ต้นกล้วยเหล่านั้นเป็นของโจทก์ทั้งสอง เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง

5/25/2020

81

- (๓.๒) ผู้ครอบครอง
- ฎีกาที่ ๙๑๗๓/๕๑ การเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการละเมิด มิใช่มีแต่เพียงเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่จะเป็นผู้เสียหายได้เท่านั้น ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินก็เป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิ และสามารถใช้สิทธิทางศาลได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ เมื่อสัญญาร่วมการทำงานและร่วมทุนระบุให้โจทก์มีสิทธิใช้ครอบครอง และได้ผลประโยชน์จากอุปกรณ์ในระบบ ทั้งสัญญาดังกล่าวยังกำหนดให้โจทก์มีหน้าที่บำรุงรักษาอุปกรณ์ในระบบให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลาด้วย ค่าใช้จ่ายของโจทก์หากอุปกรณ์สูญหายหรือเสียหายจนใช้การไม่ได้ ดังนี้ โจทก์ในฐานะผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ และดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิดในทางการที่จ้างของลูกจ้างจำเลย โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหาย

5/25/2020

82

- ฎีกาที่ ๒๙๔๒/๒๕๒๖ แม้โจทก์จะไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถพิพาท แต่โจทก์มีสิทธิใช้และมีหน้าที่บำรุงรักษาตามที่กรมตำรวจมอบหมาย เมื่อจำเลยกระทำความผิดเป็นเหตุให้รถยนต์ดังกล่าวเสียหายใช้การไม่ได้ในขณะที่โจทก์ครอบครองใช้สอยอยู่ ย่อมถือได้ว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของโจทก์เกิดขึ้นแล้ว โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยได้

5/25/2020

83

ผู้รับจำนำ

ฎีกาที่ ๑๑๖๐๕/๒๕๕๓ แม้โจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์เก๋งที่ถูกคนร้ายลักไปโดยครอบครองรถยนต์เก๋งในฐานะเป็นเพียงหลักประกันการกู้ยืมเงิน แต่โจทก์ก็มีสิทธิใช้และมีหน้าที่บำรุงรักษารถยนต์เก๋งเพื่อส่งมอบคืนให้แก่เจ้าของ เมื่อจำเลยทั้งสองกระทำความผิดเป็นเหตุให้รถยนต์เก๋งถูกคนร้ายโจรกรรมไปในระหว่างที่โจทก์ครอบครองใช้สอยอยู่โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรถยนต์เก๋งคันดังกล่าว ถือได้ว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของโจทก์เกิดขึ้นแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

5/25/2020

84

ผู้เช่าซื้อ

- ฎีกาที่ ๓๓๖๐/๒๕๒๘ ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อในอันที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน ที่ตนเช่าซื้อมาย่อมมีสิทธิฟ้องผู้ที่ยึดทรัพย์สินนั้นจากตนโดยละเมิดได้ แม้ภายหลังผู้ให้เช่าซื้อจะยึดทรัพย์สินคืนไป ก็ไม่ทำให้ผลการละเมิดที่กระทำไว้ก่อนระงับตามไปด้วย

5/25/2020

85

ที่สาธารณะ ต้องเป็นผู้เสียหายพิเศษ

ฎีกาที่ ๖๑๕๒/๒๕๓๘ ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวน จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๓) และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ ห้ามมิให้ที่ดินประเภทดังกล่าวโอนแก่กัน ประกอบกับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ผู้ที่เข้ายึดถือครอบครองที่ดินไม่ได้สิทธิครอบครองไม่สามารถใช้ยื่นรัฐได้ แต่ระหว่างราษฎรด้วยกันผู้ที่ครอบครองใช้ประโยชน์อยู่ก่อนมีสิทธิที่จะไม่ถูกรบกวนโดยบุคคลอื่น เมื่อที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโจทก์จึงไม่มีอำนาจนำที่ดินพิพาทมาให้อำนาจศาล โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากจำเลย

5/25/2020

86

ผู้เช่า ต้องเข้าครอบครองแล้ว

- ฎีกาที่ ๒๕๐๔/๒๕๕๑ แม้โจทก์จะมีสิทธิใช้สอยตึกพิพาทในฐานะเป็นผู้เช่าตามสัญญาเช่า แต่โจทก์ก็ยังไม่เคยเข้าครอบครองตึกพิพาทตามสัญญาเช่ามาก่อน ที่จำเลยและบริวารอยู่ในตึกพิพาทก็โดยอาศัยสิทธิของ จ. ไม่ได้อาศัยสิทธิของโจทก์ การที่จำเลยและบริวารยังคงอยู่ในตึกพิพาทโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการละเมิดต่อเจ้าของตึกพิพาทใช่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้เช่ารายใหม่ไม่ จำเลยจึงไม่ได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์เนื่องจากโจทก์กับจำเลยต่างไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารให้ออกจากตึกพิพาทโดยลำพังได้

5/25/2020

87

ผู้รับฝาก

ฎีกาที่ ๒๒๐๕/๒๕๔๒ การที่คนร้ายลักเอาทรัพย์สิน ในตู้นิรภัยไปถือเป็นความบกพร่องในหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ในการดูแลป้องกันภัยแก่ทรัพย์สิน ความระมัดระวังของจำเลยที่ ๑ จึงไม่พอ เป็นการละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องรับผิด ชดใช้แก่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ทรัพย์สินบางรายการโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ รับฝากไว้จาก อ.โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ จึงมีนิติสัมพันธ์ที่จะต้องรับผิดชอบต่ออ. ย่อมถือเป็นความเสียหายที่เกิดแก่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นกัน

5/25/2020

88

ผู้จะซื้อ

- ฎีกาที่ ๖๖๔/๒๕๓๔ เหตุละเมิดที่ทำให้อาคารได้รับความเสียหาย เกิดขึ้นในขณะที่โจทก์ในฐานะผู้จะซื้อครอบครองอาคารดังกล่าวแทนผู้จะขายโจทก์จึงมีแต่เพียงบุคคลสิทธิตามสัญญาจะซื้อจะขายที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนแต่เฉพาะในส่วนที่ทำให้โจทก์ขาดรายได้จากการขายอาหารในอาคารดังกล่าวซึ่งเป็นผลโดยตรงเท่านั้น โจทก์ไม่อาจใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ ที่จะเรียกค่าเสียหายที่เกิดแก่ตัวอาคารเพราะสิทธินั้นเป็นของผู้จะขายอาคารเท่านั้น

5/25/2020

89

บุคคลสาธารณะ

- ฎีกาที่ ๔๘๙๓/๒๕๕๔ แม้โจทก์จะเป็นนักการเมือง เป็นบุคคลสาธารณะ แต่ก็ย่อมมีสิทธิของความเป็นส่วนตัว มิใช่ว่าเมื่อนักการเมืองหรือบุคคลสาธารณะแล้วจะทำให้สิทธิในความเป็นส่วนตัวต้องสูญสิ้นไปทั้งหมด ทั้งการที่จำเลยทั้งสองนำข่าวการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับหญิงคนรักซึ่งถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้มาเผยแพร่ซ้ำ ย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อสาธารณชน มีแต่จะทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายเป็นวงกว้างมากขึ้น การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัวของโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

90

(๔) โดยผิดกฎหมาย (unlawfully)

- หมายความว่า ทำให้เสียหายแก่สิทธิเด็ดขาดของผู้อื่น คือ ชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิทธิเด็ดขาดอย่างอื่น โดยไม่มีสิทธิหรือข้อแก้ตัวตามกฎหมาย (ถ้ามีสิทธิเป็นเรื่อง มาตรา ๔๒๑)
- ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้งดังเช่นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒

5/25/2020

91

- (๑) ไม่มีสิทธิตามกฎหมายแพ่ง
- ฎีกาที่ ๑๑๖๓๒/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๒ ร่วมเดินทางไปส่งมอบหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่กองพลธิการ กรมตำรวจ ย่อมรู้อยู่แล้วว่า **การโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าสินค้าจากโจทก์ของจำเลยที่ ๑ ให้แก่บริษัทสยามเจนเนอรัลแฟคตอรี จำกัด (มหาชน) มีผลสมบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง** อันเป็นผลให้สิทธิเรียกร้องของจำเลยที่ ๑ ในการรับเงินค่าสินค้าจากโจทก์ตกเป็นของบริษัทสยามเจนเนอรัลแฟคตอรี จำกัด (มหาชน) และจำเลยที่ ๑ หมดสิทธิรับเงินจากโจทก์แล้ว ต่อมาโจทก์ตรวจรับมอบสินค้างวดที่ ๑ จากจำเลยที่ ๑ แล้ว เจ้าหน้าที่ของโจทก์ได้โทรศัพท์แจ้งให้จำเลยที่ ๒ ให้ไปรับเงิน ไม่ว่าจะเพราะความผิดพลาดในการตรวจสอบเอกสาร หรือความเข้าใจผิดใดก็ตาม การที่จำเลยที่ ๒ ในฐานะกรรมการจำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้พนักงานไปรับเงินโดยจำเลยที่ ๑ **ไม่มีสิทธิที่จะรับเงินจำนวนดังกล่าวจากโจทก์ได้อีก** ย่อมเป็นการกระทำในฐานะกรรมการจำเลยที่ ๑ โดยมีเจตนาที่ไม่สุจริต อันถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ กระทำต่อโจทก์**โดยผิดกฎหมาย**ทำให้โจทก์เสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

92

(๒) ไม่มีสิทธิตามกฎหมายอาญา

- ฎีกาที่ ๗๒๙๔/๒๕๕๖ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้ก่อเหตุทำชกต่อยขึ้นก่อน เมื่อ ว. เข้าร่วมในการทำทลายและเกิดชกต่อยต่อกัน จึงเท่ากับทั้งสองฝ่ายยินยอมเข้าเสี่ยงภัยจากการทะเลาะวิวาทนั้น ซึ่งหากเหตุการณ์ดำเนินไปเพียงเท่านี้ การกระทำของทั้งสองฝ่ายย่อมไม่ก่อให้เกิดความรับผิดฐานละเมิด แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ใช้มีดดาบเป็นอาวุธทำร้ายโจทก์ที่ ๑ กรณีจึงต้องถือว่าเป็น**เหตุการณ์ที่เกินเลยไปกว่าที่โจทก์ที่ ๑ ได้สมัครใจเข้าเสี่ยงภัยกับ ว.** เหตุนี้การที่จำเลยที่ ๑ ทำร้ายร่างกายโจทก์ที่ ๑ ด้วยอาวุธมีดดาบให้ได้รับอันตรายแก่กาย จึงต้องใช้คำสันนิษฐานใหม่ทดแทน โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้อง

5/25/2020

93

- ฎีกาที่ ๔๒๐๗/๒๕๕๑ เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดและผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาแล้ว ผู้เช่าจำต้องออกไปจากที่เช่า เมื่อสัญญาเช่าเลิกต่อกันแล้วผู้เช่าไม่ยอมออกไปจากที่เช่า ผู้ให้เช่า**ขอจะใช้สิทธิฟ้องร้องทางศาล** เนื่องจากผู้เช่ากระทำการอันเป็นการโต้แย้งสิทธิผู้ให้เช่าตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๕ สิทธิของผู้ให้เช่าที่จะขับไล่ให้ผู้เช่าออกจากที่เช่าต้องกระทำโดยทางศาลให้ศาลเป็นผู้บังคับ ผู้ให้เช่า**หาสิทธิที่จะทำการบุกรุก**เข้าไปปิดประตูใส่กุญแจห้ามมิให้กรรมการผู้จัดการของผู้เช่าเข้าไปภายในอาคารไม่ ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองเข้าไปในอาคารของโจทก์แล้วทำการปิดประตูใส่กุญแจห้ามมิให้กรรมการผู้จัดการของโจทก์เข้าไปภายในอาคารจึงเป็นการทำละเมิดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

94

(๓) ไม่มีสิทธิตาม ป.วิ.พ.

- ฎีกาที่ ๖๑๐๑/๒๕๕๘ แม้ว่าจำเลยจะชนะคดีและเป็น**เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา**ในคดีที่จำเลยเป็นโจทก์ยื่นฟ้องโจทก์กับพวกเป็นจำเลยตามคำพิพากษาศาลฎีกาก็ตาม แต่จำเลยมีสิทธิอย่างไรตามคำพิพากษาดังกล่าว ก็**ชอบที่ต้องไปดำเนินการบังคับคดี**ตามคำพิพากษาหรือต้องไปว่ากล่าวฟ้องร้องเอาากับโจทก์อีกส่วนต่างหาก การที่จำเลยพาพวกและบริวาร**บุกรุกเข้าไปในโรงแรมของโจทก์โดยพลการ** จึงเป็นการกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมาย ทำให้โจทก์เสียหายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

95

(๔) ไม่มีสิทธิตาม ป.วิ.อ.

ฎีกาที่ ๖๓๐๑/๒๕๕๑ จำเลยจับโจทก์และค้นบ้านโจทก์อันเป็นที่รื้อฐาน โดย**ไม่ปรากฏว่ามีหมายจับและหมายค้นอันถูกต้อง** ทั้งไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นตามกฎหมายที่จะจับและค้นได้โดยไม่ต้องมีหมาย ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว การกระทำของจำเลยเป็นเรื่องจงใจทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายซึ่งเป็นละเมิด เมื่อโจทก์ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำ ดังกล่าวของจำเลย จำเลยจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

96

- ฎีกาที่ ๓๘๑๔/๒๕๒๕ การกระทำผิดกฎหมายในเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ นั้น หมายความว่า **เป็นการกระทำล่วงสิทธิของผู้อื่นที่กฎหมายกำหนดไว้อันมีแก่บุคคลทั่วไปจะเป็นใครก็ได้** ซึ่งโจทก์บรรยายฟ้องคดีนี้ไว้ชัดว่าจำเลยที่ ๒ ได้ยกกล่องผ้าไหมมัดหมี่ของโจทก์ให้แก่ผู้อื่นไปโดยปราศจากความระมัดระวังจึงเป็นการกระทำล่วงสิทธิของโจทก์ในฐานะเจ้าของทรัพย์สินซึ่งไม่ว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำก็เป็นละเมิด แม้คดีนี้โจทก์และจำเลยจะสมัครใจเข้าผูกพันกันโดยสัญญารับขน แต่เมื่อการที่จำเลยผิดสัญญานั้นเป็นเรื่องที่จำเลยมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับละเมิดอยู่ด้วย จึงอาจฟ้องรับผิดทั้งในด้านสัญญาและละเมิด

พร้อม ๆ กัน

5/25/2020

97

โดยผิดกฎหมาย ต้องไม่ใช่เพียงผิดสัญญาอย่างเดียว

ฎีกาที่ ๔๐๐/๒๕๔๖ โจทก์ตกลงซื้อโต๊ะนักเรียนพร้อมเก้าอี้จากจำเลย การที่จำเลยส่งมอบโต๊ะนักเรียนพร้อมเก้าอี้ชำรุดบกพร่อง เป็นกรณีที่จำเลยผิดสัญญาซื้อขาย มิใช่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยผิดกฎหมายต่อบุคคลอื่นเป็นเหตุให้เขาเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

ฎีกาที่ ๖๕๒๔/๒๕๓๙ การที่จำเลยไม่ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้งดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวไม่ทันตามที่ตกลงไว้กับโจทก์ มิใช่กรณีกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายตาม

มาตรา ๔๒๐

98

ฎีกาที่ ๔๙๔/๒๕๓๙ จำเลยที่ ๑ เอาที่ดินพิพาทไปทำสัญญาจะขายให้แก่ จำเลยที่ ๒ ย่อมทำให้โจทก์เสียเปรียบอันเป็นการฉ้อฉลโจทก์ แต่ขณะทำ นิติกรรมนั้น จำเลยที่ ๒ มิได้รู้ความจริงในเรื่องนี้ โจทก์ย่อมไม่อาจฟ้อง ขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลได้ และการกระทำของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็น การกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ตามสัญญาอันเป็นการผิด สัญญาเท่านั้น ยังมีใช่เป็นการกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายตาม ความหมายของ ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๐ จึงไม่เป็นละเมิด

5/25/2020

99

- ผู้กระทำความผิดมีสิทธิกระทำได้ ไม่เป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย ย่อมไม่เป็นละเมิด
- การที่ผู้กระทำความผิดมีสิทธิกระทำได้ เนื่องจาก
- ๑. เป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย
- ๒. เป็นการใช้สิทธิตามสัญญา
- ๓. อาศัยอำนาจตามคำพิพากษา
- ๔. ความยินยอมทำให้ไม่เป็นละเมิด

5/25/2020

100

๑. การใช้สิทธิตามกฎหมาย หรือกฎหมายให้อำนาจ

ฎีกาที่ ๑๘๑๒/๕๒ การที่จำเลยที่ ๒ รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ ๑ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เป็นการใช้สิทธิตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๗) และมาตรา ๓ ให้อำนาจไว้ และเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นผู้เสียหายมีสิทธิแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีได้ ส่วนการที่พนักงานสอบสวนกระทำการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดมาดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ก็เป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนได้กระทำไปตามอำนาจแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ อันเป็นเรื่องการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเอง

ฎีกาที่ ๑๓๕๔/๒๕๐๕ พนักงานสอบสวนยึดเรือของกลางไว้เกี่ยวกับคดีอาญาเพื่อดำเนินการสอบสวนโดยสมควรภายในกรอบอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๒ ย่อมไม่เป็นละเมิด¹⁰¹

5/25/2020

การฟ้องคดีอาญา

ฎีกาที่ ๕๙๔/๒๕๐๐ การที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยเป็นคดีอาญาต่อศาลนั้นถ้าไม่ได้ความว่าโจทก์ฟ้องโดยไม่สุจริตหรือแกล้งฟ้องแล้วการกระทำของโจทก์หาใช่เป็นการกระทำละเมิดต่อจำเลยทางแพ่งไม่จำเลยจะฟ้องขอให้โจทก์ใช้ค่าเสียหายในการต่อสู้คดีหรือค่าเสียหายชื่อเสียงหรือค่าใช้จ่ายอย่างใดๆ ไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๐๘๕๔/๒๕๕๙ จำเลยปลอมสัญญากู้เงินใช้เป็นหลักฐานฟ้องโจทก์ และนำสืบสัญญากู้เงินปลอมนั้นจนศาลรับฟังและพิพากษาให้โจทก์ชำระเงินแก่จำเลย เป็นการทำให้โจทก์เสียหายและเป็นละเมิด ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

102

การฟ้องคดีแพ่ง

ฎีกาที่ ๓๘๓๓/๒๕๒๘ การใช้สิทธิทางศาล หากกระทำโดยไม่
สุจริต จงใจแต่จะให้โจทก์ได้รับความเสียหาย โดยใช้ศาลเป็น
เครื่องกำบัง ก็เป็นการกระทำละเมิดได้

ฎีกาที่ ๗๕๒/๒๕๔๓ การที่บริษัทจำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๑ เป็นโจทก์ฟ้อง
เรียกค่าสินไหมชดเชยจากโจทก์ทั้งสองนั้นโดยทั่วไปถือว่าเป็นการใช้
สิทธิตามกฎหมาย แต่ก็อาจจะเป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสองได้หากจำเลย
ทั้งสองใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริต โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดความเสียหายแก่
โจทก์ทั้งสองแต่เพียงอย่างเดียว

5/25/2020

103

ฎีกาที่ ๗๘๒๔ - ๗๘๒๕/๒๕๕๑ การที่จำเลยฟ้องโจทก์ทั้งสองเป็นคดี
ล้มละลายโดยไม่ฟ้องเป็นคดีแพ่งสามัญก่อนนั้นเป็นเรื่องที่กฎหมายเปิด
ช่องให้จำเลยในฐานะเจ้าหนี้ใช้สิทธิทางศาลมากกว่าหนึ่งศาล ไม่เป็น
ละเมิด

ฎีกาที่ ๔๖๘/๒๕๒๗ จำเลยเข้าใจโดยสุจริตว่า อ. ลูกหนี้จำเลยตามคำ
พิพากษาเป็นคนปลูกบ้านหลังใหม่ การที่จำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไป
ยึดบ้านพิพาทของโจทก์ เป็นการใช้สิทธิในการบังคับคดีตามกฎหมายโดย
สุจริต หากได้มีเจตนาถ่วงอ้อมหรือกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ
เพื่อให้โจทก์เสียหายแต่อย่างใดไม่การกระทำของจำเลยไม่เป็นละเมิดต่อ

โจทก์²⁰

104

- ฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๐๙ การที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอให้ศาลยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นเป็นการใช้สิทธิทางศาลโดยสุจริตตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จึงไม่เป็นการทำละเมิด.

5/25/2020

105

- ฎีกาที่ ๒๔๕๘/๒๕๓๘ การปฏิบัติผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ หรือการใช้สิทธิฟ้องหรือต่อสู้คดีทางศาลรวมทั้งการอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่เป็นการทำละเมิด โจทก์บรรยายฟ้องอ้างว่าจำเลยไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งศาลได้พิพากษาตามยอมแล้วและโจทก์ขอให้มีการบังคับคดีทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองเพื่อขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ถูกยึดและเพิกถอนการบังคับคดีตลอดจนอุทธรณ์คำสั่งศาลในกรณีดังกล่าว การกระทำของจำเลยทั้งสองตามที่โจทก์บรรยายฟ้องไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์ ส่วนที่กรณีดังกล่าวทำให้การบังคับคดีต้องล่าช้าออกไปก็เป็นความจำเป็นซึ่งจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามที่กฎหมายบังคับไว้โจทก์จะอ้างเอาเป็นเหตุเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสองหาได้ไม่

5/25/2020

106

- ฎีกาที่ ๑๐๔๐๙/๒๕๕๕ ก่อนคดีนี้จำเลยได้นำหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อรถยนต์พิพาทมาฟ้องให้โจทก์รับผิดชอบ ศาลจังหวัดขอนแก่นได้พิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความและคำพิพากษตามยอมถึงที่สุดแล้ว เมื่อข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความระบุไว้เพียงว่า หากโจทก์ซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาคิดนัด โจทก์ยินยอมให้จำเลยบังคับเอาหนี้ที่เหลือได้ทั้งหมด โดยไม่มีข้อความใดระบุให้สิทธิแก่จำเลยติดตามยึดรถยนต์พิพาทคืน ดังนั้น เมื่อโจทก์ผิดนัดชำระหนี้ จำเลยก็ชอบที่จะร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการบังคับคดีเอาหนี้ที่เหลือตามคำพิพากษตามยอมทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยได้ทันทีเท่านั้น **ไม่มีสิทธิที่จะไปยึดรถยนต์พิพาทได้อีก** การกระทำของจำเลยที่มอบหมายให้พนักงานของจำเลยไปยึดรถยนต์พิพาทแล้วนำออกขายทอดตลาดจึงเป็นการผิดสัญญาประนีประนอมยอมความและเป็นการจงใจกระทำต่อโจทก์โดยผิดกฎหมายอันเป็นการละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

๒. การใช้สิทธิตามสัญญา

- ฎีกาที่ ๒๔๔๑/๒๕๓๑ การที่จำเลยแจ้งว่าจะใช้สิทธิริบมัดจำตามสัญญาจึงไม่เป็นละเมิดต่อโจทก์ เพราะแม้จะเป็นการขู่เข็ญก็เป็นเรื่องที่จำเลยชอบที่จะทำได้ตามสัญญา ไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอันเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของละเมิด เมื่อการกระทำของจำเลยไม่เป็นละเมิด
- ฎีกาที่ ๑๓๗/๒๕๑๓ แม้สัญญาเช่าเป็นโมฆียะ แต่เมื่อโจทก์ยังมิได้บอกล้าง สัญญาเช่านั้นก็ยังคงสมบูรณ์ การที่จำเลยเช่าทำนาโดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่าที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ย่อมไม่เป็นละเมิด โจทก์จะฟ้องขับไล่หาว่าจำเลยบุกรุกและเรียกค่าเสียหายหาได้ไม่

5/25/2020

108

- ฎีกาที่ ๔๔๘๖/๒๕๔๕ โจทก์ทำสัญญาเช่าสถานที่ประกอบการค้ากับจำเลย โดยมีข้อตกลงว่าโจทก์จะต้องตกแต่งสถานที่ตามที่จำเลยอนุมัติ โจทก์มิได้ติดตั้งระบบไฟฟ้าตามแบบที่จำเลยอนุมัติเป็นการผิดสัญญาต่อจำเลย เมื่อสัญญากำหนดว่าหากโจทก์ผิดสัญญา **จำเลยมีสิทธิปิดกั้นหน้าร้าน ตัดน้ำและกระแสไฟฟ้าในสถานที่เช่าได้ ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์**
- ฎีกาที่ ๓๙๒๑/๒๕๓๕ เมื่อจำเลยที่ ๑ ผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาเช่าแล้ว สัญญาเช่าจึงเป็นอันสิ้นสุดลง โจทก์ไม่มีสิทธิครอบครองใช้ประโยชน์ในสถานที่เช่าอีกต่อไป **การที่จำเลยไม่จ่ายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาให้โจทก์และต่อมาจำเลยได้ใส่กุญแจไม่ให้โจทก์เข้าไปใช้สถานที่เช่า**เป็นการกระทำภายหลังสัญญาเช่าได้สิ้นสุดลงโดยได้กำหนดเวลาให้โจทก์พอสมควรแล้ว จึงไม่เป็นการละเมิด

5/25/2020

109

๓. อาศัยอำนาจตามคำพิพากษา

ฎีกาที่ ๓๒๓๐/๒๕๕๖ การที่จำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของโจทก์เพื่อขายทอดตลาด ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ โดยขณะนำยึดทรัพย์สินนั้น **คำพิพากษาของศาลแพ่งยังมีผลผูกพันคู่ความอยู่**และยังไม่ได้ถูกกลับโดยคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ต่อมาเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องคดีดังกล่าวและคดีถึงที่สุดแล้ว กรณีถือได้ว่าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีได้ถูกกลับในขั้นที่สุดตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๙๕ (๓) เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นการใช้สิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

110

๔.ความยินยอม

- ฎีกาที่ ๖๗๓/๒๕๑๐ การที่โจทก์ทำให้จำเลยพ้นเพื่อทดลองคาถาอาคม ซึ่งตนเชื่อถือและอวดอ้างว่าตนอยู่คงนั้น เป็นการที่โจทก์ได้ยอมหรือสมัครใจให้จำเลยทำต่อร่างกาย เป็นการยอมรับผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ตามกฎหมายจึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหาย โจทก์จึงฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบค่าเสียหายแก่โจทก์ไม่ได้
- ปัจจุบัน การยินยอมที่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย จะนำมาอ้างเป็นเหตุยกเว้นความรับผิดทางละเมิดไม่ได้ตามพรบ.ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๙

5/25/2020

111

- ฎีกาที่ ๒๔๘/๒๕๒๓ ม.สมัครใจเข้าวิวาทโดยใช้อาวุธปืนยิงต่อสู้กับจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จึงเป็นกรณีที่ ม. สมัครใจยินยอมเข้าเสี่ยงภัยยอมรับอันตรายหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ตนจากการยิงต่อสู้ของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ยิงถูก ม.ถึงแก่ความตายในการต่อสู้กันนั้น จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อ ม. จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่จำต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่ทำให้ ม.ถึงแก่ความตายนั่นแต่อย่างใด

5/25/2020

112

ฎีกาที่ ๖๖๗๙/๒๕๕๗ ผู้ตายกับพวกและจำเลยที่ ๑ กับพวกต่าง**สมัครใจ** **เข้าเสี่ยง**ยอมรับอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการวิวาทต่อสู้ **ทำร้ายกัน** ผู้ตายจึงมิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยในทางอาญา ไม่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งต่อจำเลยที่ ๑ เพราะ**ความยินยอมไม่ก่อให้เกิดละเมิด** จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองจำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสอง และกรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๔๐ ที่จะนำมาอ้างเป็นเหตุมิให้ยกเว้นความรับผิดชอบทางละเมิด อันเป็นบทกฎหมายเฉพาะข้อสัญญาซึ่งเป็นนิติกรรมโดยตรง ที่มีต่อกัน ในทางธุรกรรมเกี่ยวกับอำนาจต่อรองในทางเศรษฐกิจ

5/25/2020

113

โดยผิดกฎหมายรวมถึง การใช้สิทธิเกินส่วน มาตรา ๔๒๑

- ส่วนที่เกิน เป็นส่วนที่ไม่มีสิทธิ มาตรา ๔๒๑ จึงเป็นบทขยายคำว่าโดยผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐ **ดังนั้น กรณีตามมาตรา ๔๒๑ ผู้กระทำต้องมีสิทธิตามกฎหมายเสียก่อน** ถ้าเป็นการกระทำโดยไม่มีสิทธิเลยต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒๐
- ฎีกาที่ ๒๖๙๓/๒๕๒๔ การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะเกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการมิชอบด้วยกฎหมายดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๑ นั้น หมายถึง**เป็นการแก่งแย่งโดยผู้กระทำมุ่งต่อผล คือความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว** (อ้างฎีกาที่ ๑๖๑๘/๒๕๑๒)
- **เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตนั่นเอง**

5/25/2020

114

ฎีกาที่ ๑๙๙๒/๒๕๓๘ ผู้กระทำหรือผู้ใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหาย
แก่บุคคลอื่นอันเป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา๒๑นั้น**ต้องมีเจตนาหรือจงใจกลั่นแกล้งโดยมุ่งประสงค์ให้เกิด**
ความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว เมื่อโจทก์ติดตั้งป้ายโฆษณาสินค้าของ
โจทก์บนดาดฟ้าตึกแถวที่โจทก์เช่าเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของโจทก์ได้
จำเลยก็ย่อมมีสิทธิติดตั้งป้ายโฆษณาในงานในธุรกิจของจำเลยบนดาดฟ้า
ตึกแถวที่จำเลยเช่าเพื่อประโยชน์ในกิจการของจำเลยได้เช่นกันโดยไม่ต้อง
คำนึงถึงว่าฝ่ายใดติดตั้งก่อนเมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำเพื่อจงใจกลั่น
แกล้งโจทก์แม้ป้ายโฆษณาของจำเลยจะอยู่ใกล้และปิดบังป้ายโฆษณาของ
โจทก์บ้างก็หาเป็นการละเมิดต่อโจทก์ไม่

115

ฎ.๕๐๖๖/๕๖ สาเหตุที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อสภาพนายความ
เกิดจากความเข้าใจของจำเลยที่ว่าจำเลยไม่ได้รับความเป็นธรรม
จากการทำหน้าที่ของโจทก์ ดังนั้น การที่จำเลยร้องเรียนโจทก์ต่อ
สภาพนายความโดยระบุถึงการกระทำของโจทก์ตามที่ปรากฏแก่
จำเลย โดยไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ผิดไปจากความเป็นจริง
จึงเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริต ไม่เป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคล
ที่สาม ไม่เป็นการละเมิด

116

มาตรา ๔๒๑ ขยายคำว่าโดยผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐
ฎีกาที่ ๓๗/๒๕๒๙ การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคล
อื่นนั้นเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จำเลยมีตึกแถวอยู่
ติดกันและมีท่อระบายน้ำโสโครกฝังอยู่ด้านหลังของตึกแถวเป็น
แนวเดียวกัน๑ท่อเพื่อระบายน้ำร่วมกันไปสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ
โจทก์จำเลยมีเรื่องพิพาทกันมาก่อนแล้วจำเลยนำแผ่นเหล็กเจาะรู
เล็กๆปิดกั้นทางระบายน้ำที่จะระบายมาจากบ้านโจทก์จนเป็นเหตุ
ให้เกิดน้ำท่วมขังบ้านโจทก์เป็นการกระทำที่จงใจจะให้เกิดความ
เสียหายแก่โจทก์ถึงแม้จะกระทำในที่ดินของตนเองก็เป็นการใช้
สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นอันเป็นการกระทำโดย
ละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา๔๒๑

117

(๑) สร้างกำแพงโดยขาดเหตุผล

ฎีกาที่ ๑๕๖๗๔/๒๕๕๕ จำเลยเป็นเจ้าของที่ดินยอมมีสิทธิกระทำการใด เพื่อป้องกัน
ไม่ให้ผู้อื่นเข้ายุ่งเกี่ยวกับที่ดินของจำเลย แต่การใช้สิทธิของจำเลยต้องเป็นไปโดย
สุจริต และไม่เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นด้วย ที่ดินของจำเลยมีเนื้อที่เพียง ๓๕ ตาราง
วา เป็นรูปสามเหลี่ยมชายธง มีความกว้าง ๒ เมตร ตามสภาพยอมไม่สามารถใช้
ประโยชน์ในการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ที่จะบดบังทัศนียภาพ
หน้าที่ดินที่เป็นตึกแถวตั้งอยู่ได้ ซึ่งทัศนียภาพดังกล่าวเป็นคูน้ำและทางหลวงที่อยู่
หน้าที่ดินของจำเลย ส. เจ้าของที่ดินเดิมก็คงคาดหมายเช่นนี้ จึงสร้างตึกแถวขาย แต่
เมื่อมีกำแพงที่สูงถึง ๒.๗๐ เมตร ย่อมทำให้ชั้นล่างของตึกแถวถูกบดบังและผู้อยู่
อาศัยยอมไม่อาจเห็นทัศนียภาพดังกล่าวได้ ทำให้ผู้อยู่ในตึกแถวเสียโอกาสเห็นความ
เป็นไปบนทางหลวง และผู้สัญจรบนทางหลวงไม่อาจเห็นตึกแถวได้ชัดเจนเช่นกัน
ยอมทำให้ผู้อยู่ในตึกแถวเสียโอกาสในการค้าขาย การที่จำเลยทำกำแพงคอนกรีตที่
สูง ๒.๗๐ เมตร โดยขาดเหตุผล จึงเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต และเป็นการใช้สิทธิ
ซึ่งมีแต่ให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสาม อันเป็นการไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา
๕/25/2020 ๔๒๑

118

(๒) ก่อสร้างในที่สาธารณะปิดกั้นการใช้ทางสาธารณะ

- ฎีกาที่ ๔๘๔๐/๒๕๕๒ เมื่อจำเลยสร้างเพิงบนที่พิพาท ล้อมรั้วสังกะสี ปิดกั้นระหว่างทางหลวงกับที่ดินของโจทก์อันเป็นการถือสิทธิเหนือสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จึงกระทบสิทธิของโจทก์ในอันที่จะใช้ทางหลวงสายนั้น และเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นพลเมืองที่จะใช้ทรัพย์สินนั้นด้วย

5/25/2020

119

ฎีกาที่ ๙๖๗๑-๙๖๗๕/๒๕๕๔ เมื่อจำเลยใช้สิทธิของตนปลูกบ้านในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินปิดหน้าที่ดินของโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์ไม่สามารถจะใช้หรือได้รับประโยชน์จากที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นได้ โดยสะดวก ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายในการใช้ที่ดินของโจทก์ ถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ กรณีต้องบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๑ และ ๑๓๓๗ การที่จำเลยปลูกบ้านอยู่ก่อนก็ไม่เป็นเหตุให้โจทก์ผู้มาทีหลังต้องเสียสิทธิดังกล่าวไม่ โจทก์จึงมีสิทธิปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายหรือความเดือดร้อนให้สิ้นไปโดยฟ้องจำเลยให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่จำเลยปลูกสร้างอยู่ในที่ดินของกรมชลประทานอันเป็นการกีดขวางทางที่โจทก์เข้าออกเพื่อใช้ประโยชน์ในคลองมหาสวัสดิ์อันเป็นทางสาธารณะได้

5/25/2020

120

ฎีกาที่ ๒๕๕๙/๓๒ โจทก์มีที่ดินและบ้านติดถนนสาธารณะ
ประโยชน์ ย่อมได้รับประโยชน์จากการใช้ถนนสาธารณะนั้น
ยิ่งกว่าบุคคลทั่วไป การที่จำเลยปลูกสร้างโรงเรือนปิดกั้น
ถนนสาธารณะ โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ

5/25/2020

121

ฎีกาที่ ๙๑๘๓/๒๕๕๑ ที่ดินของโจทก์อยู่ติดกับทางพิพาทซึ่งเป็น
ทางสาธารณประโยชน์ โจทก์ชอบที่จะใช้สอยทางพิพาทได้ การที่
จำเลยเข้ายึดถือครอบครองโดยทำการไถทางแล้วปลูกต้นสักใน
เส้นทางดังกล่าว ย่อมเป็นการรบกวนสิทธิของโจทก์ในการใช้
เส้นทางสาธารณประโยชน์ อันถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหาย
เป็นพิเศษตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และ ๑๓๓๗ โดยไม่จำเป็นต้อง
คำนึงว่าโจทก์มีเส้นทางอื่นออกสู่ทางสาธารณะหรือไม่ ทั้งไม่ต้อง
คำนึงว่าประชาชนเลิกใช้เส้นทางดังกล่าวแล้วเพราะทราบใดที่ยัง
ไม่มีการประกาศยกเลิกโดยทางการก็ยังคงสภาพเป็นทาง
สาธารณประโยชน์อยู่

5/25/2020

122

ฎีกาที่ ๓๘๗-๓๘๘/๒๕๕๐ จำเลยปลูกสร้างบ้านบังหน้าบริเวณที่ดินของโจทก์ ทำให้โจทก์ออกสู่ทะเลหลวงไม่ได้หรือไม่สะดวก โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายเป็นกรณีพิเศษโดยตรง แม้ที่ดินที่ปลูกบ้านพิพาทจะเป็นที่ขายตลับจำเลยก็ไม่อาจใช้สิทธิอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ ประกอบมาตรา ๑๓๓๗ และโจทก์ย่อมมีสิทธิปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายให้สิ้นไปโดยฟ้องจำเลยให้รื้อถอนบ้านพิพาทที่กีดขวางทางที่โจทก์เข้าออกสู่ทะเลหลวงไปได้

โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินมีสิทธิที่จะใช้ที่ดินของตนออกสู่ทะเลหลวงได้ตลอดแนวเขต การที่โจทก์จะก่อสร้างกำแพงส่วนใดและเว้นที่ดินส่วนใดให้เป็นทางออกสู่ทะเลหลวง ย่อมเป็นสิทธิของโจทก์ บุคคลอื่นไม่มีสิทธิที่จะรบกวนการใช้สิทธิของโจทก์ แม้โจทก์จะมีอาชีพประมงหรือไม่ ไม่สำคัญ เพราะโจทก์มีสิทธิที่จะใช้ที่ดินบริเวณที่จำเลยปลูกสร้างบ้านออกสู่ทะเลหลวงได้อยู่แล้ว และโจทก์จะเลือกใช้สิทธิของตนออกสู่ทะเลหลวงทางใดก็ได้ที่โจทก์เห็นว่าเป็นประโยชน์และเป็นความสะดวกแก่ตนมากที่สุด

5/25/2020

123

ฎีกาที่ ๘๐๒๗/๒๕๔๖ จำเลยปลูกต้นไม้และก่อสร้างห้องน้ำในที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะที่คั่นอยู่ระหว่างที่ดินของโจทก์กับถนนหลวง เมื่อที่ดินของโจทก์ก็ได้ติดต่อกับถนนหลวงมาแต่เดิมเนื่องจากมีที่ดินพิพาทคั่นอยู่ และจำเลยอยู่ในที่ดินพิพาทมาก่อนที่โจทก์จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเช่นนี้ โจทก์จะอ้างว่าได้รับความเสียหายเป็นพิเศษเนื่องจากจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทกีดขวางทางออกสู่ถนนสาธารณะหาได้ไม่ กรณียังไม่ต้องด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และมาตรา ๑๓๓๗ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยให้รื้อถอนต้นไม้และสิ่งก่อสร้างออกไปจากที่ดินพิพาท

5/25/2020

124

- (๓) วางของกีดขวางทาง
- ฎีกาที่ ๖๒๔/๒๕๔๔ บริษัท ม. จัดสรรพื้นที่คอนกรีตบนที่ว่างด้านหน้าอาคารของโจทก์และจำเลย รวมตลอดถึงด้านหน้าที่ดินที่จัดสรรทุกแปลงเป็นทางสำหรับให้บุคคลที่ซื้อบ้านที่บริษัท ม. ได้จัดสรรขายใช้เข้าออกสู่ถนนพหลโยธินได้ การที่จำเลยให้พนักงานของจำเลยและลูกค้าที่มาติดต่อกับจำเลยใช้และนำกระถางต้นไม้วางบนพื้นที่ไปจนถึงทางเท้าริมถนนพหลโยธินเป็นเหตุให้โจทก์ไม่อาจใช้พื้นที่เข้าออกได้แม้เป็นการชั่วคราวแต่ก็เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่ให้เกิดเสียหายแก่โจทก์อันเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมายตามป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑ และยังเป็นการใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรตาม

5/25/2020 มาตรา ๑๓๓๗ อีกด้วย

125

(๔) ใช้ทางสาธารณะเป็นที่จอดรถ

ฎีกาที่ ๘๒๙๓/๒๕๔๙ การใช้ถนนสาธารณะเป็นที่จอดรถ หากไม่มีข้อห้ามตามกฎหมายเป็นอย่างอื่น เจ้าของที่ดินที่มีอาคารติดกับถนนสาธารณะ ก็อาจใช้ทางสาธารณะเป็นที่จอดรถของตนได้ แต่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นหลักก่อน โดยต้องเว้นทางสำหรับรถยนต์ให้เข้าออกได้เป็นลำดับแรก แล้วเจ้าของอาคารทั้งสองฝั่งถนนรวมถึงบุคคลทั่วไปจึงจะมีสิทธิใช้ทางส่วนที่เหลือเป็นที่จอดรถบนหลักของความเสมอภาค โดยไม่จำต้องคำนึงว่าใครจะเป็นผู้มาใช้สิทธิจอดรถก่อนหลังกัน ประกอบกับกฎกระทรวงที่กำหนดให้ร่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรด้วย

5/25/2020

126

- (ต่อ) การที่จำเลยทั้งสองใช้พื้นที่ถนนสาธารณะซึ่งมีความกว้างเพียง ๔ เมตร จอดรถของตนทั้งคันในลักษณะขวางกั้นการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น ทั้ง ๆ ที่ควรจะใช้แนวร่นอาคาร ๑ เมตร ที่อยู่ติดกับถนนสาธารณะ ดังกล่าวของตนประกอบการจอดรถด้วย แต่กลับใช้เป็น**ที่วางกระถางต้นไม้** ซึ่งมีโชเหตุจำเป็นที่จะใช้แนวร่นอาคารเพื่อการนั้น ย่อมเป็นการกระทำที่เกินสิทธิของตนและคำนึงถึงประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว โดย**ไม่คำนึงถึงสิทธิในการใช้ทางสาธารณะประโยชน์ของผู้อื่นที่มีอยู่ร่วมกัน** เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเดือดร้อนเกินควร ไม่สามารถใช้พื้นที่ถนนส่วนที่เหลือในการจอดรถของตนได้ จึงรับฟังได้ว่าการกระทำของจำเลยทั้งสอง เป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น อันมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการกระทำละเมิด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๑

5/25/2020

127

(๕) กลบร่องน้ำ

ฎีกาที่ ๑๒๙๗๓/๒๕๕๕ โจทก์และเจ้าของที่ดินเดิมใช้น้ำจากคลองชลประทานผ่านร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ ในการทำนาเป็นเวลานานกว่าสิบปีแล้วตั้งแต่ก่อนที่ดินเป็นของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจำเลยที่ ๑ รู้ดี แสดงว่าจำเลยที่ ๑ รู้อยู่แล้วว่าถ้าจำเลยที่ ๑ กลบร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ เสีย ผลเสียหายย่อมเกิดขึ้นแก่การทำนาและเลี้ยงปลาของโจทก์อย่างแน่นอน ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๑ กลบร่องน้ำในที่ดินของจำเลยที่ ๑ เพื่อให้โจทก์ได้ใช้น้ำที่ไหลผ่านร่องน้ำนั้นในการทำนาและเลี้ยงปลาต่อไป ย่อมเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๑

5/25/2020

128

(๖) การใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต

ฎีกาที่ ๗๒๗๑/๖๐ แม้การยื่นคำร้องต่าง ๆ ของฝ่ายจำเลยในชั้นขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดจะเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย แต่พฤติการณ์ตามข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาประวิงเวลาเพื่อหวังผลในทางคดีและมีผลประโยชน์จากค่าเช่าที่จำเลยที่ ๑ ยังคงนำอาคารพิพาทออกให้บุคคลภายนอกเช่าตลอดมาระหว่างมีข้อพิพาทในชั้นบังคับคดี อันแสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ ๑ มิได้มีเจตนาใช้สิทธิของตนโดยสุจริต จึงเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่โจทก์เป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย

ตาม มาตรา ๔๒๑ รับฟังได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

129

จงใจหรือประมาทเลินเล่อ (Intentional or negligent)

- จงใจ (Intentional) คือ รู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน
- ส่วนผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดไม่สำคัญ แม้ผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากกว่าที่เข้าใจ
- ถ้าได้กระทำโดยที่เข้าใจว่าจะมีผลเสียหายอยู่บ้างแล้วแม้จะเล็กน้อยเพียงใดก็เป็นการจงใจอยู่แน่นอน

5/25/2020

130

จงใจ(ทางแพ่ง) ต่างกับ เจตนา(ทางอาญา)

- เจตนา ต้องมีความมุ่งหมายอันประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะ ส่วนจงใจ ไม่ต้องมุ่งหมายต่อผลอันใด โดยเฉพาะ เพียงแต่รู้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่เขาเท่านั้นก็พอ ฎีกาที่ ๑๑๐๔/๒๕๐๙ จำเลยถูกศาลพิพากษาลงโทษฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ตามป.อ. มาตรา ๒๙๐ ถือว่าจำเลยได้ทำละเมิดต่อผู้ตายแล้ว เพราะการที่จำเลยใช้มีดแทงผู้ตายก็เป็น การกระทำโดยจงใจทำร้ายผู้ตายโดยผิดกฎหมายอยู่ในตัว แล้ว แม้จะไม่มีเจตนาฆ่าก็ได้ชื่อว่ากระทำละเมิด แต่การละเมิด นั้นถึงกับมีเจตนาจะฆ่าหรือทำให้ตายโดยไม่มีเจตนา นั้นเป็นเรื่องของเจตนาในการทำผิดทางอาญา เจตนากระทำกับจงใจ กระทำจะตีความอนุโลมอย่างเดียวกันมิได้

5/25/2020

131

- คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๒๙/๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาพลศึกษา ได้สั่งให้นักเรียนชั้น ม.๑ วิ่งรอบสนามระยะทาง ๒๐๐ เมตร ต่อ ๑ รอบ จำนวน ๓ รอบ เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนการเรียนวิชาพลศึกษาในภาคปฏิบัติ และได้สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนามต่ออีก ๓ รอบ เป็นการทำโทษที่วิ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเหมาะสมตามสมควรแก่พฤติการณ์ แต่การที่สั่งให้วิ่งรอบสนามต่อไปอีก ๓ รอบ และเมื่อนักเรียนยังทำไม่ได้เรียบร้อย ก็สั่งให้วิ่งต่อไปอีก ๓ รอบ ในช่วงเวลาหลังเที่ยงวันเพียงเล็กน้อย สภาพอากาศร้อนและมีแสงแดดแรง นับเป็นการใช้วิธีการลงโทษนักเรียนที่ไม่เหมาะสมและไม่ชอบ เพราะจำเลยที่ ๑ น่าจะเล็งเห็นได้ว่าการลงโทษนักเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๑๒ ปี ด้วยวิธีการดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนได้ เป็นความประมาทเลินเล่อ จนทำให้เด็กชาย พ. ซึ่งเป็นโรคหัวใจอยู่ก่อนล้มลงในการวิ่งรอบสนามรอบที่ ๑๑ และถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา เพราะสาเหตุนั้นหัวใจล้มเหลว การตายของเด็กชาย พ. จึงเป็นผลโดยตรงจากการวิ่งออกกำลังกายตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ แม้ **จำเลยที่ ๑ จะไม่ทราบว่าเด็กชาย พ. เป็นโรคหัวใจก็ตาม** มิใช่เกิดจากเหตุสุดวิสัย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดเป็นเหตุให้เด็กชาย พ. ถึงแก่ความตาย แต่ความไม่รู้ของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นเหตุประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้น้อยลง

5/25/2020

132

ทฤษฎี “กะโหลกบาง” (Eggshell Skull Rule)

- โจทก์เป็นลูกจ้างจำเลย ในตำแหน่งช่างเคลือบสังกะสีมีหน้าที่ยักวัสดุโดยใช้เครนยกไปใส่ในเตาหลอม ขณะที่โจทก์ทำงาน วัตถุบางอย่างกระเด็นออกจากเตาหลอม และตีเข้าที่โจทก์บริเวณริมฝีปากล่าง จนเป็นเหตุให้ปากโจทก์ถูกเผาไหม้ ซึ่งพัฒนาไปเป็นโรคมะเร็งและโจทก์ตายในสามปีต่อมา ศาลพิพากษาว่าจำเลยต้องรับผิดชอบในการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ **แม้ว่าโจทก์จะเป็นมะเร็งผิวหนังมาก่อน ซึ่งทำให้ความเสียหายอย่างรุนแรงมากกว่าที่ควรจะเป็นก็ตาม** อันเป็นการพิสูจน์ตามทฤษฎี “กะโหลกบาง” (Eggshell Skull Rule) ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลจะต้องรับผิดชอบเต็มที่ในผลของการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ แม้จะเกิดความเสียหายมากขึ้นหรือเป็นความเสียหายพิเศษ ซึ่งหมายความว่าความเสียหายพิเศษที่เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่ความเสียหายที่ไกลกว่าเหตุ

5/25/2020

133

- ฎีกาที่ ๓๕๐๓/๒๕๔๓ การกระทำโดยเจตนาในทางอาญาและการกระทำโดยจงใจในทางแพ่งมีความหมายทำนองเดียวกัน กล่าวคือ การกระทำโดยเจตนาในทางอาญา หมายถึงการกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ส่วนการกระทำโดยจงใจในทางแพ่ง หมายถึง **กระทำโดยรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำของตนหรืออีกนัยหนึ่งคือ กระทำโดยรู้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น** อันมีความหมายกว้างกว่าการกระทำโดยเจตนาในทางอาญา

5/25/2020

134

รู้ว่าจะเกิดความเสียหาย

- ฎีกาที่ ๓๕๔๘/๒๕๓๙ โจทก์จำเลยโต้เถียงสิทธิครอบครองที่ดินกันอยู่ การที่จำเลยเข้าไปไถ่ปรับที่ดินก็ด้วยเชื่อโดยสุจริตว่ามีสิทธิโดยชอบที่จะเข้าไปทำได้ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานบุกรุกและทำให้เสียหาย ต้องฟังว่าจำเลยมิได้ทำละเมิดแก่โจทก์
- ฎีกาที่ ๕๕๒๑/๒๕๕๐ จำเลยทั้งสองรู้แล้วว่าจำเลยทั้งสองปลูกสร้างอาคารและรั้วรูกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ในขณะที่เริ่มก่อสร้างแต่เพียงบางส่วน แต่จำเลยทั้งสองยังจงใจก่อสร้างต่อไปจนแล้วเสร็จ ทั้งๆ ที่โจทก์ได้แจ้งให้ทราบก่อนแล้ว การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต เป็นการละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

135

ฎีกาที่ ๗๘๕/๖๐ จำเลยปลอมเอกสารสัญญากู้เงินและนำเอกสารปลอมไปฟ้องโจทก์ทั้งสองต่อศาลชั้นต้น จนศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชนะคดี แล้วจำเลยนำเจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดเงินเดือนโจทก์ที่ ๑ ยึดทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองขายทอดตลาด และจำเลยยังนำผลคำพิพากษาในคดีแพ่งไปฟ้องโจทก์ที่ ๒ ต่อศาลล้มละลายกลางเป็นกรณีที่จำเลยจงใจก่อให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดแก่โจทก์ทั้งสอง จึงเป็นการทำละเมิด ซึ่งจำเลยต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสองด้วยการคืนทรัพย์สินที่โจทก์ทั้งสองต้องสูญเสียไปหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตาม ม.๔๓๘ ว.๒

5/25/2020

136

ประมาทเลินเล่อ

- คือ การกระทำโดยไม่ตั้งใจ แต่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่สมควรจะต้องใช้
- ระดับความระวังใช้มาตรฐานเทียบกับบุคคลที่มีความระวังตามพฤติการณ์เช่นเดียวกับผู้กระทำให้เกิดความเสียหาย
- ระดับความระวังจึงขึ้นอยู่กับผู้กระทำแต่ละราย

5/25/2020

137

ผู้กระทำเป็นหญิง

ฎีกาที่ ๗๖๙/๒๕๑๐ จำเลยเป็นหญิงอายุ ๒๘ ปี ขับรถมาคนเดียว ขณะหยุดรถรอสัญญาณไฟเมื่อเวลา ๒๑ นาฬิกาได้มีคนร้ายเปิดประตูรถเข้าไปนั่งคู่ และใช้กระบี่เปิดมือขูให้ขับรถไป จำเลยตกใจขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟ ออกไปชนรถที่แล่นสวนมาโดยไม่ได้เจตนาตามพฤติการณ์เช่นนี้ จะว่าการชนเกิดเพราะความประมาทของจำเลยไม่ได้ เพราะบุคคลที่อยู่ในภาวะตกตะลึงกลัวจะให้ความระมัดระวังเช่นบุคคลปกติหาได้ไม่ เมื่อจำเลยไม่ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อทำละเมิด จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบความเสียหายที่รถชนกันนั้น

5/25/2020

138

ผู้กระทำเป็นแพทย์

ฎีกาที่ ๕๐๐๙/๒๕๖๒ แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังว่าจำเลยที่ ๒ วินิจฉัยอาการผิดพลาดเนื่องจากโจทก์ไม่ได้ตั้งครุภรณ์อกมดลูก แต่เป็นการตั้งครุภรณ์ภายในมดลูกและเป็นภาวะที่แพทย์ไม่ทราบ ซึ่งอาจจะใช้วิธีการรักษาด้วยการขูดมดลูกหรือวิธีการอื่นโดยไม่จำเป็นต้องผ่าตัดตามที่โจทก์อ้างก็ตาม แต่กรณีจะถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ นอกจากต้องพิจารณาจากมาตรฐานการรักษาตามวิชาชีพของแพทย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบวิธีปฏิบัติในการรักษาผู้ป่วยทางด้านสูติรีเวชแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งคดีและเหตุผลประการอื่นประกอบด้วย เนื่องจากพยาธิสภาพของผู้ป่วยและอาการเจ็บป่วยจากการตั้งครรภ์ในผู้ป่วยแต่ละรายนั้นอาจมีความแตกต่างกันได้ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการวินิจฉัยของแพทย์และนำไปสู่วิธีการรักษาที่ไม่เหมือนกันได้ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าแพทย์ได้ตรวจรักษาผู้ป่วยโดยปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบวิธีปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพแพทย์เฉพาะทางนั้นด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ และเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ จำเป็นที่จะต้องให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเร็วเพื่อให้พ้นจากความเสี่ยงภัยอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายด้วยแล้ว แม้ผลการรักษาจะไม่เป็นไปตามข้อวินิจฉัยของแพทย์ที่ไว้ก็ตาม กรณีย่อมไม่อาจถือว่าเป็นการกระทำประมาทเลินเล่อ เมื่อจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจรักษาอาการเจ็บป่วยจากการตั้งครรภ์ของโจทก์ตามความรู้ความสามารถโดยปฏิบัติถูกต้องตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์ การกระทำของจำเลยที่ ๒ จึง

5/25/2020

ไม่เป็นการละเมิด

139

ฎีกาที่ ๙๐๔๒/๒๕๖๐ การตรวจอัลตราซาวด์สามารถเห็นอวัยวะส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกร่างกายของทารกในครรภ์ได้ หากจำเลยที่ ๓ ไม่สามารถมองเห็นความผิดปกติหรือความพิการของทารกในครรภ์ก็มีหน้าที่ต้องแจ้งผลการตรวจให้โจทก์ที่ ๑ ทราบว่ายังไม่สามารถตรวจพบความพิการในส่วนแขนและขาของทารกได้ เพราะยังมองเห็นไม่ครบถ้วน การที่จำเลยที่ ๓ แจ้งว่าทารกในครรภ์มีสภาพร่างกายสมบูรณ์หรือไม่พบความผิดปกติ ทั้งๆที่สภาพร่างกายทารกมีความพิการรุนแรง ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ เสียโอกาสในการตัดสินใจว่าจะหาทางแก้ไขเยียวยาหรือดำเนินการเกี่ยวกับโจทก์ที่ ๒ และหากโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ย่อมมีโอกาสเตรียมใจยอมรับกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นก่อนการคลอดมากกว่าที่จะรู้ถึงความพิการของโจทก์ที่ ๒ โดยกะทันหันกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจโจทก์ที่ ๑ อย่างรุนแรง การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันตรวจวินิจฉัยการตั้งครรภ์ไม่พบความพิการของโจทก์ที่ ๒ และได้แจ้งโจทก์ที่ ๑ ทราบข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนด้วยภาษาที่โจทก์ที่ ๑ จะเข้าใจได้ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นการละเมิดทำให้โจทก์ที่ ๑ ได้รับความเสียหายทางด้านจิตใจอันเป็นความเสียหายก่อนนัย

5/25/2020

140

ฎีกาที่ ๖๐๙๒/๒๕๕๒ การตรวจร่างกายของผู้ป่วยถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการที่แพทย์จะวินิจฉัยโรคว่าผู้ป่วยเป็นโรคอะไร พยาธิสภาพอยู่ที่ไหนและอยู่ในระยะใด เพื่อจะนำไปสู่การรักษาได้ถูกต้อง ในขั้นตอนนี้แพทย์จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์มิให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ เพราะอาจนำมาซึ่งอันตรายที่จะเกิดแก่ร่างกายหรือชีวิตของผู้ป่วยในขั้นตอนการรักษาที่ต่อเนื่องกัน การที่จำเลยที่ ๓ มิได้ตรวจดูอาการของโจทก์ตั้งแต่แรกเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพนมสราคารามด้วยตนเอง แต่วินิจฉัยโรคและสั่งการรักษาอาการของโจทก์ตามที่ได้รับรายงานทางโทรศัพท์จากพยาบาลแทนโดยไม่ได้ตรวจสอบประวัติการรักษาของโจทก์ด้วยตนเอง แม้จำเลยที่ ๓ จะสอบถามอาการและประวัติการรักษาของโจทก์จากพยาบาลก่อนที่พยาบาลจะฉีดยาให้แก่โจทก์เพื่อทำการรักษา ก็มีไขว่สวี่ของบุคคลผู้มีวิชาชีพเป็นแพทย์จะพึงกระทำ ทั้งห้องแพทย์เวรกับห้องฉุกเฉินที่โจทก์อยู่ห่างกันเพียง ๒๐ เมตร และไม่มีเหตุสุดวิสัยอันทำให้จำเลยที่ ๓ ไม่สามารถมาตรวจวินิจฉัยอาการของโจทก์ได้ด้วยตนเอง ถือได้ว่าจำเลยที่ ๓ ประมาทเลินเล่อ เมื่อพยาบาลได้ฉีดยาปริศนาให้แก่โจทก์ตามที่จำเลยที่ ๓ สั่งการหลังจากนั้นโจทก์มีอาการแพ้อย่างรุนแรงโดยโจทก์ไม่มีอาการเช่นนั้นมาก่อน จึงเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยที่ ๓ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

141

ฎีกาที่ ๕๐๑๘/๒๕๕๐ จำเลยที่ ๓ เป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาล ส. และ เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โจทก์ที่ ๑ มีอาการเจ็บครรภ์ได้เข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาล ส. มีจำเลยที่ ๓ เป็นแพทย์ผู้ตรวจรักษาโดยวิธีผ่าตัดทำคลอด แต่ทารกในครรภ์ได้ถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจรักษาโจทก์ที่ ๑ ตามความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพแพทย์แล้ว การกระทำของจำเลยที่ ๓ จึงไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่จำเลยที่ ๓ สังกัด จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ทั้งสอง

5/25/2020

142

ผู้กระทำเป็นครู

ฎีกาที่ ๔๔๖๖/๒๕๕๑ ธนุที่เกิดเหตุใช้ประกอบการแสดงละครวิชาภาษาไทย ซึ่ง
จำเลยที่ ๔ ทำหน้าที่สอนวิชาดังกล่าวให้แก่นักเรียน นอกจากจำเลยที่ ๔ จะต้องทำ
หน้าที่ให้ความรู้อบรมสั่งสอนนักเรียนในวิชาภาษาไทยแล้ว ยังถือว่าจำเลยที่ ๔ ได้รับ
มอบหมายให้ดูแลนักเรียนซึ่งยังเป็นผู้เยาว์ให้ได้รับความปลอดภัย ให้ประพฤติตนอยู่
ในระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ไม่ไปก่อเรื่องเดือดร้อนเสียหายใดๆ แก่ผู้อื่น การที่
จำเลยที่ ๔ สั่งให้นักเรียนทำธนูเป็นอุปกรณ์การเรียน จำเลยที่ ๔ น่าจะใช้ความ
ระมัดระวังคาดหมายหรือเล็งเห็นได้ว่าอาจเกิดอันตรายแก่กายได้ หากนักเรียน
นำไปใช้ยิงเล่นใส่กัน และจำเลยที่ ๔ ไม่ได้สั่งให้นักเรียนนำธนูไปทำลายทิ้งหรือเก็บไว้
ในที่ปลอดภัยหรือห้ามมิให้นำธนูไปใช้เล่นกัน เพราะยังมีธนูในห้องเรียนอีกหลายคัน
เช่นวิสัยผู้มีอาชีพครูทั่วไปจะถือปฏิบัติ แต่จำเลยที่ ๔ ปฏิบัติไม่ชอบและขาดความ
รอบคอบจึงเป็นความประมาทเลินเล่อ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๔ มีส่วนกระทำละเมิดเป็น
เหตุให้โจทก์เสียหายแก่ร่างกาย

5/25/2020

143

ฎีกาที่ ๗๓๘๓/๒๕๕๘ อ. ครูประจำชั้นของโจทก์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ใน
โรงเรียนของจำเลยมีส่วนประมาทเลินเล่อในการดูแลความปลอดภัยของ
โจทก์โดยละเลยไม่รับนำโจทก์ไปให้แพทย์ตรวจรักษาดวงตา หลังจาก
ทราบว่าโจทก์ถูกเด็กชาย ณ. ใช้หนังสายยิงแทงดินสอถูกดวงตาข้างซ้าย
ซึ่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวมีส่วนทำให้ดวงตาข้างซ้าย
ของโจทก์ติดเชื้อ โดยหากดวงตาข้างซ้ายของโจทก์ไม่ติดเชื้อก็อาจจะไม่ถึง
ขนาดสูญเสียการมองเห็น เมื่อโจทก์ต้องสูญเสียการมองเห็นในเวลาต่อมา
จำเลยจึงต้องรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของ
จำเลยดังกล่าวตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๐

5/25/2020

144

ผู้กระทำเป็นทนายความ

ฎีกาที่ ๒๑๗๓๐/๒๕๕๖ ทนายความอันเป็นวิชาชีพด้านกฎหมาย จึงต้องมีความละเอียดรอบคอบและมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์เป็นพิเศษ โดยเฉพาะการฟ้องคดีล้มละลาย บุคคลผู้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมถูกจำกัดสิทธิต่าง ๆ แต่จำเลยที่ ๔ เพียงตรวจสอบหมายเลขประจำตัวประชาชนของ พ. ลูกหนี้ไปขอคัดสำเนาทะเบียนราษฎร จึงฟ้องโจทก์เป็นคดีล้มละลาย ทั้ง ๆ ที่โจทก์มีชื่อแตกต่างจาก พ. และจำเลยที่ ๔ ก็มีข้อมูลของ พ. ตามสำเนาทะเบียนบ้าน หากตรวจสอบก็จะทราบได้โดยง่ายว่า ชื่อและนามสกุล วันเดือนปีเกิด รวมทั้งชื่อบิดามารดาโจทก์กับ พ. นั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อันแสดงว่าโจทก์และ พ. เป็นคนละคนกัน แต่จำเลยที่ ๔ หาได้กระทำไม่ ไม่สมกับเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านกฎหมายในวิชาชีพทนายความ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ

145

ฎีกาที่ ๖๐๔๐/๕๑ ผู้ขอใช้ชื่อว่านางสาวรณภรณ์คำขอเช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านที่มีการปลอมแก้ไขชื่อจาก พงศ์ลักษณ์เป็นรณภรณ์ซึ่งเป็นคนละคนกับโจทก์และก่อนฟ้องคดีจำเลยที่ ๒สามารถที่จะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผู้เช่าใช้บริการหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวได้ แต่จำเลยที่ ๒ก็ไม่ได้กระทำกลับฟ้องโจทก์ให้รับผิดชอบใช้ค่าบริการโทรศัพท์ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ประมาท ไม่ใยดีต่อผลแห่งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่โจทก์ จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร พฤติการณ์จึงถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์แล้ว จำเลยที่ ๒ จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ม.๔๖๐

ผู้กระทำเป็นธนาคาร

- ฎีกาที่ ๖๗๔๐/๒๕๕๓ จำเลยที่ ๑ ประกอบธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน การจ่ายเงินตามเช็คที่มีผู้มาขอเบิกเงิน จากธนาคารเป็นงานส่วนหนึ่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งจะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ จำเลยที่ ๑ ย่อมมีความชำนาญในการตรวจสอบลายมือชื่อใน เช็คว่าเป็นลายมือชื่อของผู้สั่งจ่ายหรือไม่ยิ่งกว่าบุคคลธรรมดา ทั้งต้องมีความระมัดระวังในการจ่ายเงินตามเช็คยิ่งกว่าวิญญูชนทั่วไป

5/25/2020

147

ผู้กระทำเป็นผู้รับจ้างซ่อมรถ

ฎีกาที่ ๕๕๕/๒๕๕๓ รถยนต์กระบะคันพิพาทเข้าซ่อมที่อู่ของจำเลยที่ ๒ และในระหว่างที่ทำการซ่อมรถยนต์ได้ถูกคนร้ายลักไป ถือได้ว่ารถยนต์กระบะคันพิพาทอยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ ๒ ดังนั้น จำเลยที่ ๒ จะต้องเก็บรักษารถยนต์กระบะคันพิพาทไว้ในที่ปลอดภัยในระหว่างการซ่อม ทั้งต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อมิให้รถยนต์กระบะคันพิพาทต้องสูญหายหรือเสียหาย จำเลยที่ ๒ นำรถยนต์กระบะคันพิพาทไปจอดไว้บริเวณที่ว่างหน้าอู่โดยไม่มีรั้วรอบขอบชิดอันเป็นเครื่องป้องกันการเคลื่อนย้ายรถยนต์และไม่ได้จัดให้มีผู้ดูแลรักษารถยนต์แต่อย่างใด ทั้งเมื่อรถยนต์คันพิพาทหายไปจำเลยที่ ๒ ก็ได้خذใบค่าเสียหายให้แก่ ข. เจ้าของรถยนต์กระบะคันพิพาทเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเท่ากับว่าจำเลยที่ ๒ ยอมรับผิดในเหตุที่รถยนต์กระบะคันพิพาทหายไป ในระหว่างที่อยู่ในความครอบครองของตน ตามพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ได้ว่า เป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๒ ที่ไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้รถยนต์กระบะคันพิพาทต้องสูญหาย การปฏิบัติต่อลูกค้าของจำเลยที่ ๒ ในการนำรถยนต์ที่นำมาซ่อมแล้วไม่เสร็จจอดไว้บริเวณหน้าอู่ มิได้เป็นการแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้รถยนต์สูญหายแต่อย่างใดและการที่ไม่เคยมีรถยนต์สูญหายหรือได้รับความเสียหายมิได้เป็นหลักประกันว่าจำเลยที่ ๒ ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

5/25/2020

148

การระวัง รวมถึงการขวนขวายศึกษางานในหน้าที่

ฎีกาที่ ๕๓๙๕/๒๕๔๐ หน้าที่ของคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ คือต้องตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา แคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายละเอียดของพัสดุที่เสนอขึ้นไป และคัดเลือกพัสดุซึ่งเสนอขึ้นไปนั้นให้ถูกต้องตรงกับที่กำหนดไว้ การที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ตรวจสอบลักษณะของสมุดตัวอย่างที่ร้านพัฒนาพานิชเสนอขายแต่เพียงใช้มือจับและตาดูเท่านั้น แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จะไม่มีความรู้ในเรื่องคุณลักษณะของเนื้อในของสมุดที่ต้องตรวจสอบคุณลักษณะก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้รับการแต่งตั้งมอบหมายให้เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคาจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ไม่ขวนขวายดำเนินการศึกษางานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพียงแต่ตรวจสอบคุณลักษณะเนื้อในของสมุดโดยการจับด้วยมือและดูด้วยตาเท่านั้นยังไม่เพียงพอและเมื่อปรากฏว่าสมุดที่ร้าน พ. เสนอขายไม่ใช่ขนาดตามที่กำหนดไว้ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายจึงถือว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

149

- จำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่แผนกพัสดุ จำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าแผนกพัสดุ และเป็นผู้เห็นชอบให้ซื้อสมุดที่จำเลยที่ ๑ที่ ๒ เสนอมา ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๒๒ ได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พัสดุ ไว้ ว่าก่อนดำเนินการซื้อหรือจ้างทุกวิธีนอกจากการซื้อที่ดินตามข้อ ๒๓ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการดังต่อไปนี้ (๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อหรือจ้าง(๒) รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างและตามข้อ ๔๒(๔)กำหนดว่า เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลประการใดให้เสนอความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้า ส่วนราชการเพื่อสั่งการโดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติของพัสดุที่จะซื้อ แต่จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ปล่อยปละละเลยไม่ตรวจสอบคุณลักษณะของกระดาษที่จัดซื้อ เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์เช่นกัน

5/25/2020

150

- จำเลยที่ ๕ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดจำเลย
ที่ ๖ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำเลยที่ ๗ รองผู้ว่าราชการ
จังหวัด และจำเลยที่ ๘ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่เพียงแต่เสนอ
ความเห็นตามลำดับชั้นว่าควรจัดซื้อพัสดุหรือไม่ โดยไม่มีหน้าที่
ตรวจสอบคุณลักษณะเนื้อหาของสมุดดังกล่าว การที่จำเลยที่ ๘ เป็น
ผู้อนุมัติให้จัดซื้อ ซึ่งหากไม่มีการเสนอความเห็นตามขั้นตอนจาก
คณะกรรมการรับของคณะกรรมการเปิดซองและตรวจรับพัสดุ
แล้ว จำเลยที่ ๘ ก็ไม่อาจสั่งการจัดซื้อได้เพราะไม่ผ่านขั้นตอนในการ
จัดซื้อตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนจำเลยที่ ๗ เมื่อจำเลย
ที่ ๘ อนุมัติให้จัดซื้อเพียงแต่ลงลายมือชื่อในสัญญาซื้อขายในฐานะผู้ซื้อ
เท่านั้นเอง ดังนี้ จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๘ จึงไม่ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ
เป็นเหตุให้โจทก์เสียหายไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์

5/25/2020

151

- จำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ จำเลยที่ ๔ เป็นหัวหน้าแผนกพัสดุมี
หน้าที่ในการตรวจสอบคุณลักษณะของสมุดที่จัดซื้อตามระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๒๒ ซึ่งกำหนดให้
เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการเกี่ยวกับเหตุผลและ
ความจำเป็นที่จะต้องซื้อหรือจ้าง รายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง
และตามข้อ ๔๒(๔) ให้คณะกรรมการเปิดซองหรือกรรมการจัดซื้อเสนอ
ความเห็นผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ดังนั้นเจ้าหน้าที่แผนกพัสดุจึงมี
หน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบคุณลักษณะของ สมุดที่จัดซื้อ จำเลย
ที่ ๓ ที่ ๔ จะอ้างว่าไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นหาได้ไม่

5/25/2020

152

ฎีกาที่ ๒๒๑๗/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๙ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ได้ลงนามอนุมัติจัดซื้อหนังสือแบบทดสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นป.๑ ซึ่งเป็นหนังสือประกอบหลักสูตรเท่านั้น โดยวิธีกรณีพิเศษ ทั้งที่ไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดซื้อและซื้อจากร้านสหกรณ์กลาโหม จำกัด ซึ่งมีใช้หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อันเป็นการขัดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๒๒ แม้หนังสือที่ขออนุมัติจัดซื้อได้ผ่านการตรวจสอบของจำเลยร่วมที่ ๑ ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำเลยร่วมที่ ๒ ซึ่งเป็นปลัดจังหวัด และจำเลยร่วมที่ ๓ ซึ่งเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นก็ตาม แต่จำเลยที่ ๙ เป็นผู้อนุมัติขั้นสุดท้ายต้องไตร่ตรองให้ละเอียดรอบคอบ ไม่ใช่เพียงแต่ลงนามอนุมัติผ่านไปตามความเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาเท่านั้น เมื่อการอนุมัติจัดซื้อเป็นเหตุให้โจทก์ซื้อหนังสือพิพาทแพงไป การกระทำของจำเลยที่ ๙ จึงเป็นความประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์เสียหาย ต้องร่วมรับผิดชอบโจทก์

5/25/2020

153

ความเสียหายนั้นเป็นผลมาจากการกระทำนั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผลของการกระทำ (Causation)

ในระบบ Civil Law เยอรมันแบ่งเป็น ๒ ทฤษฎี

- ๑. ทฤษฎีเงื่อนไข (Theory of Conditions) หรือทฤษฎีผลโดยตรง
ถือว่า ถ้าไม่มีการกระทำแล้วความเสียหายย่อมไม่เกิด ผู้กระทำจึงต้องรับผิดชอบ โดยไม่คำนึงว่ายังมีเหตุอื่นที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วย เพราะถ้าไม่มีเหตุทุก ๆ ประการรวมเข้าด้วยกันแล้วผลก็ย่อมไม่เกิดขึ้น แต่ละเหตุจึงมีน้ำหนักเท่ากัน
- ๒. ทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม (Theory of Adequate) หรือทฤษฎีผลธรรมดา
ถือว่า ผลที่ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบต้องเป็นผลตามปกติที่ควรจะเกิดจากการกระทำ ไม่ทางไกลจนไม่สามารถจะคาดหมายได้

5/25/2020

154

- ระบบ Common Law ศาลอังกฤษถือตามทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม
- ต่อมาคดี Re Polemis ค.ศ. ๑๙๒๑ แม้การที่ไม้กระดานตกลงไปได้
ห้องเรือจะเป็นเรื่องที่ไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะทำให้เกิดความเสียหาย
ขึ้นถึงไฟไหม้เรือ แต่เมื่อเป็นผลโดยตรงจากความประมาทของจำเลย
จำเลยจึงต้องรับผิดชอบ
- ต่อมาคดี Wagon Mound ค.ศ. ๑๙๖๑ ถ้าไม่สามารถคาดเห็นได้
จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ ลูกจ้างของจำเลยทำให้น้ำมันจำนวนมากไหลลงสู่
อ่าว หลังจากนั้น ๖๐ ชั่วโมงต่อมาได้เกิดไฟลุกไหม้น้ำมันขึ้นทำให้
ท่าเรือของโจทก์ได้รับความเสียหาย

5/25/2020

155

- Polemis V. Furness, Whithy & Co, ๑๙๒๑ จำเลยได้เช่าเรือโจทก์
เพื่อบรรทุกน้ำมันเบนซินและ/หรือน้ำมันปิโตรเลียมบรรจุในถัง ระหว่าง
เดินทางในทะเล มีคราบน้ำมันที่รั่วออกมาจากถังบรรจุน้ำมันไปตกค้าง
อยู่ที่ท้องเรือ และบางส่วนได้กลายเป็นไอน้ำมัน (Petro/Vapour) ซึ่ง
เมื่อเรือเข้าจอดเทียบท่าคนงานของจำเลยได้ทำไม้กระดานสำหรับทอด
เดินข้ามตกลงไปในท้องเรือ เป็นเหตุทำให้เกิดประกายไฟจนไฟลุกลาม
และไอน้ำมันดังกล่าวเกิดจุดระเบิดขึ้น เรือได้รับความเสียหายทั้งหมด
(Totally Destroyed)

5/25/2020

156

- Wagon Mound ๑๙๖๑ โจทก์กำลังซ่อมเรืออยู่ ลูกจ้างของโจทก์ใช้ไฟฟ้าเชื่อมโลหะ จำเลยเช่าเรือของโจทก์และอยู่ห่างจากท่าเรือของโจทก์ ๖๐๐ ฟุต ได้เติมน้ำมันเรือ ลูกจ้างของจำเลยประมาทเลินเล่อทำให้น้ำมันจำนวนมากไหลลงสู่อ่าว หลังจากนั้น ๖๐ ชั่วโมงได้เกิดไฟลุกไหม้เพราะเศษโลหะที่หลอมตัวจากการเชื่อมโลหะทำให้วัตถุที่ติดไฟง่ายลุกไหม้ตกลงไปได้ทำเทียบเรือและลามไปทำให้น้ำมันลุกเป็นไฟ จนทำให้ท่าเรือของโจทก์เสียหาย ศาลอังกฤษยกฟ้องเพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นความเสียหายที่ไม่มีเหตุที่จำเลยจะคาดเห็นได้

5/25/2020

157

- ท่าน อ.จิตติ เห็นว่า ศาลไทยไม่ได้ยึดทฤษฎีใดเป็นสรณะ แต่เอามาใช้ควบคู่กัน แล้วแต่ว่าทฤษฎีใดจะเป็นเป็นธรรมกับคู่กรณีที่สุด เป็นที่มาของทฤษฎีผลโดยตรงที่ไม่ไกลไปกว่าเหตุ
- ศาลฎีกาใช้คำว่า ผลโดยตรงจากการกระทำ หาใช่เป็นผลที่ไกลเกินกว่าเหตุ (ฎีกาที่ ๑๐๘๙/๒๕๑๙, ๔๑๗๑/๒๕๒๙, ๒๕๗๑/๒๕๔๑, ๗๒๙๒/๒๕๔๓)

5/25/2020

158

- ฎีกาที่ ๗๒๙๒/๒๕๔๓ หลังจากออกจากโรงพยาบาลแล้ว เด็กชาย ภ. มีอาการทางสมองพิการ แขนขาซีกเกร็งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องให้ยาลดอาการทางสมองและหากมีอาการเกร็งก็ต้องทำกายภาพบำบัดทุกวัน เด็กชาย ภ. จะต้องอยู่ในสภาพช่วยเหลือตนเองไม่ได้เช่นนั้นตลอดไปค่าดูแลรักษาที่จะต้องใช้จ่ายต่อไปจึงเป็นค่าใช้จ่ายอันต้องเสียไปเนื่องจากการกระทำละเมิดให้เสียหายแก่ร่างกายในอนาคตเป็นคนละส่วนกับค่ารักษาพยาบาลที่โจทก์ได้จ่ายไปก่อนแล้วและไม่เป็นการกำหนดค่าเสียหายซ้ำซ้อนกัน ทั้งเมื่อเด็กชาย ภ. อยู่ในสภาพไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ย่อมเสียความสามารถประกอบกรงานโดยสิ้นเชิงทั้งในเวลาปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของจำเลย หาใช้ไกลเกินเหตุไม่ โจทก์เรียกร้องค่าเสียหายในการสูญเสียความสามารถในการประกอบกรงานได้

5/25/2020

159

ฎ.๘๗๘๙/๕๙ จำเลยที่ ๑ ขับรถชนท้ายรถยนต์หมายเลขทะเบียน ๖ ค - ๒๙๙๘ กทม เป็นเหตุให้รถคันดังกล่าวพุ่งชนรถแท็กซี่ และรถตู้ซึ่งอยู่ด้านหน้าได้รับความเสียหาย การที่จำเลยที่ ๑ ขับรถชนรถคันอื่นจนทำให้เกิดความเสียหายแก่รถอื่นถึง ๓ คัน ย่อมเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ ซึ่งขับรถด้วยความเร็วสูงในขณะเมาสุรา

5/25/2020

- ฎีกาที่ ๑๘๙๘/๒๕๑๘ คนขับรถของจำเลยขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ชนรถที่บรรทุกยางรถยนต์ จนทำให้ยางรถยนต์ที่บรรทุกตกลงไปจากรถ จึงเห็นได้ว่า การที่ยางรถยนต์ถูกคนร้ายลักไปนั้นเกิดขึ้นเพราะความผิดของคนขับรถของจำเลยที่ขับรถโดยประมาท เป็นเหตุให้ชนรถบรรทุกยาง ซึ่งถ้าไม่ชนก็คงไม่ถูกคนร้ายลักในที่เกิดเหตุ จึงนับว่าการสูญหายของยางรถยนต์เป็นผลโดยตรงจากการละเมิดรายนี้ จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ในผลแห่งละเมิดของคนขับรถของจำเลย

5/25/2020

161

- ฎีกาที่ ๗๙๗๓-๗๙๗๕/๒๕๔๘ จำเลยที่ ๔ ลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ขับรถบรรทุกวัตถุระเบิดของจำเลยที่ ๑ ที่จำเลยที่ ๑ ว่าจ้างจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้นำไปส่งที่คลังสินค้าของจำเลยที่ ๑ ไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ระหว่างการขนส่งจำเลยที่ ๔ ประมาทเลินเล่อขับรถด้วยความเร็วเกินสมควรแล่นเข้าทางโค้งที่เกิดเหตุซึ่งเป็นทางโค้งหักข้อศอกโดยไม่ระมัดระวังจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถควบคุมรถได้ ทำให้รถเสียหลักพลิกคว่ำวัตถุระเบิดซึ่งบรรทุกมาตกกระจายอยู่บนพื้นถนน หลังจากนั้นมิชวบ้านเข้ามาเกี่ยวข้องกับวัตถุระเบิดที่ตกกระจายอยู่บนพื้นถนนดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดระเบิดขึ้นทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บรวมหลายร้อยคน และทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหาย การกระทำของชาวบ้านที่ทำให้เกิดระเบิดขึ้นเช่นนี้เป็นเหตุแทรกแซงที่วิญญูชนคาดหมายได้เพราะเป็นเรื่องธรรมดาเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบนทางหลวง ก็จะมีชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงรวมทั้งประชาชนที่ใช้อยู่นานสัญจรผ่านไปมาเกิดเหตุจะหยุดรถลงไปมุงดูเหตุการณ์และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บ รวมทั้งอาจมีคนที่ซึ่งปะปนอยู่ในกลุ่มคนเหล่านั้นถือโอกาสหยิบฉวยเอาทรัพย์สินของที่ตกหล่นไปได้ ทั้งการขนส่งวัตถุระเบิดครั้งนี้ก็ได้จัดให้มีป้ายข้อความว่า "วัตถุระเบิด" ติดแสดงไว้ให้เห็นได้ง่ายที่ด้านหน้าและด้านหลังรถบรรทุกวัตถุระเบิดคันเกิดเหตุด้วย จึงต้องถือว่าเหตุระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นผลใกล้ชิดสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากการขับรถโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๔

5/25/2020

162

ฎีกาที่ ๑๓๕๘-๑๓๖๙/๒๕๐๖ การที่จำเลยรื้อห้องแถวดังกล่าว ทำให้สามี
โจทก์เสียใจไปกระโดดน้ำตาย การที่โจทก์เสียค่าทำศพสามีและไม่ได้ขาย
สินค้านั้น ความเสียหายนั้นหาได้เกิดจากการกระทำของจำเลย
ไม่ ฉะนั้น จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบได้ไหม

5/25/2020

163

จบ

5/25/2020

164